

การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI
มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

วีระ ชัยตันติพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2548

ISBN 974-9746-03-1

**A Study of Importers' Readiness in Applying EDI System for
Custom Clearance**

Veera Chaitantipongse

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Business Administration
Department of Business Administration
Graduate School, Dhurakij Pundit University**

2005

ISBN 974-9746-03-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร
ชื่อนักศึกษา	: วีระ ชัยตันติพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	: อาจารย์ ดร. อติลดา พงษ์ยี่หล้า
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผศ. ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร
สาขาวิชา	: บริหารธุรกิจ
ปีการศึกษา	: 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนธุรกิจ และความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย และเพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรระหว่างผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางธุรกิจแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีมูลค่าสูงสุด 6 ประเภทแรกในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 371 ราย เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ส่วนงาน/ฝ่าย อายุงาน รายได้ และทักษะคอมพิวเตอร์ ปัจจัยส่วนธุรกิจประกอบด้วย ขนาดธุรกิจ สินค้า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ยอดขายต่อปี ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร และความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจ ความพร้อมด้านบุคลากร และความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Reliability Co-efficiency) เท่ากับ 0.8377 ทำการรวบรวมข้อมูลในช่วง วันที่ 26 มิถุนายน ถึง วันที่ 16 กรกฎาคม พุทธศักราช 2547 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัย 1 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนธุรกิจแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้นำเข้ามีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุนในระดับปานกลางในทุกปัจจัยย่อย ยกเว้นผู้นำเข้าที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ และใช้อินเตอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสารรวมทั้งการใช้อีเมล (E-mail) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอีกทางหนึ่งมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่าผู้นำเข้าส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบ EDI เท่าที่ควรและยังพึงพอใจที่จะใช้ตัวแทนออกของต่อไป อาจเกิดจากองค์กรในภาคเอกชนไม่ได้ให้การสนับสนุนพนักงานในการเรียนรู้เทคโนโลยีและวิธีการใช้งานของระบบนี้ และหน่วยงานในภาครัฐที่ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ และไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการจัดการอบรมเรียนรู้ เพราะฉะนั้น หน่วยงานทั้งสองแห่งจึงต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้พนักงานของตนเข้าร่วมฝึกอบรม เรียนรู้ระบบนี้อย่างจริงจัง ในขณะเดียวกัน กรมศุลกากรต้องพยายามทำให้ขั้นตอนในการผ่านพิธีการศุลกากรเป็นในระบบ EDI เป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การป้อนข้อมูลจนถึงการตรวจปล่อยสินค้า โดยหน่วยงานของรัฐต้องพยายามขจัดขั้นตอนที่ต้องใช้เอกสารตัวจริงเพื่อให้เกิดความแตกต่างที่แท้จริงระหว่างการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยระบบเดิมและระบบ EDI

Thesis Title : A Study of Importers' Readiness Levels in Applying EDI System for Custom Clearance
Name : Veera Chaitantipongse
Thesis advisor : Dr. Adilla Pongyeela
Co. Thesis advisor : Asst. Dr. Paithoon Pothisarn
Department : Business Administration (International Business)
Academic Year : 2004

ABSTRACT

The purpose of the research on "A Study of Importers' Readiness in Applying EDI System for Custom Clearance" was to study the personal and business factors and the importers' readiness in applying EDI system for custom clearance and to compare the readiness among importers of different personal and business factors in applying EDI system for custom clearance. The survey was conducted from 371 samplings chosen from the 6 highest-valued products imported in 2003. Questionnaire was used as a tool for this survey to collect information about personal factors comprised of sex; age; educational level; job position; organizational section/department; years of experience; income; and computer skill, and business factors comprised of business sizes; types of goods; years of operation; annual turnover; import frequency; transportation mode; and clearance method, and importers' readiness in applying EDI for customer clearance comprised of knowledge and understanding; personnel; fund and investment. The reliability of the questionnaire estimated by calculating Cronbach's Co-efficiency was 0.8377. All information of the questionnaire was collected from June 26 to July 16, 2004. Data was analyzed using SPSS for Windows (SPSS Inc., Chicago, Illinois).

The results of the study revealed that importers with different demographic and personal factors showed no significant difference in their readiness in applying EDI system for custom clearance. The level of all sub scales comprised of knowledge and understanding, personnel, and fund and investment was moderate except the readiness in knowledge and understanding of importers using computers for their office operation, internet as another access for information, and e-mail as another means for communication showed a high level.

The findings that most importers lacked adequate knowledge and understanding in EDI and were satisfied to continue using the shipping agents suggested that the private enterprise did not give full support to their employee to acquire all necessary knowledge and procedure about EDI. At the same time the EDI providers did not promote and publicize the EDI system. Both sectors should therefore closely co-operate to offer free training to the employees to enhance their knowledge and acquaintance of EDI systems. Meanwhile the Custom Department should try to expedite the custom clearance process by eliminating all redundant paperwork in order that the importers will see greater advantages in applying EDI systems.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร” สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอนุเคราะห์ของอาจารย์ ดร. อติลล่ำ พงษ์ยี่ห่อ ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ผศ. ดร. ไพฑูรย์ โพธิสาร และ ผศ. ดร. สุนันท์ ศลโกสุม อาจารย์ทั้งสามท่านได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยโดยให้คำแนะนำด้านวิชาการและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรหลายท่านซึ่งไม่ประสงค์จะเปิดเผยนามที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานของผู้วิจัยในบริษัท โอลิเวอร์ จำกัด ที่ได้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้า.....	7
ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ.....	8
ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ.....	8
ผลกระทบของการค้าระหว่างประเทศ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับระบบ EDI.....	12
กรณีศึกษาประเทศที่ใช้ระบบ EDI ในงานพิธีการศุลกากร.....	15
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ EDI.....	16
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	21
ประชากรและขนาดตัวอย่าง.....	21
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	22
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	22

สารบัญ (ต่อ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม.....	24
เกณฑ์การแปลความของค่าเฉลี่ย.....	24
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	25
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	25
4. ผลการวิเคราะห์.....	27
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนธุรกิจ ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย.....	27
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการ ศุลกากรของผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ แตกต่างกัน.....	45
5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	87
แบบสอบถาม.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล.....	27
2. จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนธุรกิจของผู้นำเข้าในการนำระบบ ED I มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	30

3.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยความพร้อมของ ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	33
4.	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านความรู้และความ เข้าใจของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	34
5.	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านบุคลากร ของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	36
6.	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านการเงินและการ ลงทุนของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	37
7.	จำนวนและร้อยละของการใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากร.....	38
8.	จำนวนและร้อยละของการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการ ศุลกากรจำแนกตามเหตุผล.....	39
9.	จำนวนและร้อยละของการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการ ศุลกากรจำแนกตามเหตุผล.....	40
10.	จำนวนและร้อยละของการใช้ตัวแทนออกของ.....	41
11.	จำนวนและร้อยละของการใช้ตัวแทนออกของต่อไปจำแนกตามเหตุผล.....	42
12.	จำนวนและร้อยละของการไม่ใช้ตัวแทนออกของจำแนกตามเหตุผล.....	43
13.	จำนวนและร้อยละของระบบ EDI ในปัจจุบันยังใช้ไม่สมบูรณ์แบบ จำแนกตามเหตุผล.....	44
14.	เปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระหว่าง เพศหญิงและเพศชาย.....	46
15.	ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของ ผู้นำเข้าที่มีอายุแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน.....	47
16.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของ ผู้นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	48

สารบัญตาราง (ต่อ)

17.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน.....	49
18.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ของผู้นำเข้าที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน.....	50

19.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ของผู้นำเข้าที่มีส่วนงาน/ฝ่ายแตกต่างกัน.....	51
20.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีส่วนงาน/ฝ่ายแตกต่างกัน.....	52
21.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ของผู้นำเข้าที่มีอายุงานแตกต่างกัน.....	53
22.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ของผู้นำเข้าที่มีรายได้แตกต่างกัน.....	54
23.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน มีความแตกต่างกัน.....	55
24.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน.....	56
25.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน.....	57
26.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน.....	59
27.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน.....	60
28.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน.....	61
29.	ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน.....	62
30.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกัน.....	63

สารบัญ (ต่อ)

31.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของ ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน.....	64
32.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน.....	65

33.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน.....	66
34.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน.....	67
35.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน.....	68
36.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน.....	69
37.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน.....	70
38.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ในการนำเข้าสินค้าต่อเดือนแตกต่างกัน.....	71
39.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน.....	72
40.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน.....	73
41.	การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน.....	74
42.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีวิธีการขนส่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน.....	75
43.	เปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระหว่างการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยหน่วยงานตนเองและการจ้างตัวแทนออกของ.....	76

สารบัญภาพ

ภาพที่

1. แสดงการจัดส่งเอกสารธุรกิจด้วยระบบ EDI (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์).....

2. กรอบแนวคิดการวิจัย.....

22

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงในด้านของเวลา ต้นทุน และคุณภาพ การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรได้กลายเป็นเรื่องปกติและเป็นสิ่งจำเป็น เพราะคอมพิวเตอร์สามารถทำงานด้วยความฉับไวและแม่นยำ ในขณะที่เดียวกัน ระบบการสื่อสารได้รับการพัฒนาตลอดเวลาจนมนุษย์สามารถสื่อสารถึงกันและกันได้อย่างรวดเร็วและไร้ขอบเขต การนำระบบสื่อสารมาบูรณาการเข้ากับคอมพิวเตอร์ทำให้องค์กรสามารถแลกเปลี่ยนเอกสารธุรกิจระหว่างกัน องค์กรสามารถทดแทนการจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์ หรือโดยคนนำส่งเอกสารด้วยระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data Interchange – EDI) ซึ่งมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าและด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่า

แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติห้าฉบับแรกของประเทศไทย (พ.ศ. 2504 – พ.ศ. 2529) ได้มุ่งเน้นในเรื่องการเติบโตของเศรษฐกิจจนมีผลทำให้เศรษฐกิจในช่วงที่รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – พ.ศ. 2534) เติบโตในอัตราสูงถึงร้อยละ 10.5 และในช่วงที่ประกาศใช้แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 7 เศรษฐกิจยังคงเติบโตในอัตราสูงถึงร้อยละ 8.5 เศรษฐกิจที่มีอัตราเจริญเติบโตสูงทำให้อุดหนุนนำเข้าสินค้าสูงเป็นเงาตามตัว

รัฐบาลในสมัยนายอานันท์ ปันยารชุน ได้พยายามส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่กิจกรรมด้านการค้า เพราะตระหนักว่าความเจริญเติบโตจากการค้าจะนำผลประโยชน์อันใหญ่หลวงสู่ประเทศ แต่ด้วยขอยอดนำเข้าที่เติบโตสูงขึ้นอย่างมากมาโดยไม่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางพื้นฐานพร้อมกันไป ทำให้รัฐบาลพบอุปสรรคทางการค้าหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เกี่ยวกับพิธีการศุลกากรซึ่งไม่มีประสิทธิภาพ โดยสรุปได้จากปัญหาที่พบ ดังนี้

- 1) กระบวนการในการผ่านพิธีการศุลกากรต้องใช้เวลาานานมาก ผู้นำเข้าอาจจะต้องเสียเวลาถึง 7 วันนับตั้งแต่วันที่ยื่นเอกสารจนกระบวนการแล้วเสร็จ
- 2) ระบบศุลกากรไม่โปร่งใส
- 3) กระบวนการใช้เอกสารจำนวนมาก และพิมพ์ซ้ำซ้อน
- 4) เอกสารมักสูญหายและลำบากในการค้นหา

รัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลจึงได้ตั้งสภาแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แห่งประเทศไทย (Thailand EDI Council สลท) ขึ้นเป็นอนุกรรมการคณะหนึ่งเพื่อดูแลโครงการ EDI คณะอนุกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยผู้แทนจาก

หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีอธิบดีกรมศุลกากรเป็นประธาน คณะอนุกรรมการ สลท มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการใช้ EDI ของประเทศ
- 2) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาพัฒนาจัดทำข้อเสนอด้านมาตรฐานและกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนสนับสนุนการใช้ระบบ EDI ในภาครัฐบาลและเอกชน
- 3) ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะทำงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ EDI ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้
- 4) ดำเนินการจัดตั้งองค์กรที่จะมาให้บริการ EDI ตามความต้องการของรัฐบาล
- 5) ปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับ EDI ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเทคโนโลยี สารสนเทศแห่งชาติ (NECTEC)

6) รับช่วงงาน ผลการศึกษาและแผนการพัฒนา EDI สำหรับประเทศไทยจาก คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาโครงการ EDI ทางด้านการค้าระหว่างประเทศ

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบงานพิธีการศุลกากรทั้งขาเข้าและขาออก งานที่ กรมศุลกากรรับผิดชอบเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและเอกสารเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้มีมติให้กรม ศุลกากรเป็นหน่วยงานของรัฐแห่งแรกที่ใช้ระบบ EDI ไปแทนวิธีการทำงานในระบบเดิม (Manual) กรมศุลกากรได้กำหนดเป้าหมายในการนำระบบอีดีไอมาใช้ในการบริหารงานศุลกากรตามลำดับ ดังนี้

- 1) การส่งออกที่สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ในเดือนมกราคม 2541
- 2) การส่งออกที่ทำเรือกรุงเทพในเดือนเมษายน 2541
- 3) การนำเข้าที่สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพในเดือนกันยายน 2541
- 4) การนำเข้าที่ทำเรือกรุงเทพในเดือนธันวาคม 2541
- 5) ขยายการให้บริการระบบอีดีไอที่สำนักงานศุลกากรอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วน ภูมิภาคทั่วประเทศในปี 2542

กรมศุลกากรได้ใช้มาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ คือ UN/EDIFACT โดยมิ การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท) เป็นผู้ให้บริการในการเชื่อมต่อการรับ-ส่งข้อมูล ในระบบ EDI (Gateway) ระหว่างผู้ให้บริการ EDI เอกชน (VAN: Value Added Network Provider) กับ ผู้ใช้บริการทั่วไปในประเทศไทยเป็นรายแรก และองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท) เป็นผู้ ให้บริการเครือข่ายสาธารณะ (ทีมา : สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศุลกากร)

นอกจากการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท) ซึ่งเป็นผู้ให้บริการในการเชื่อมโยงรับ/ส่ง ข้อมูลแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2538 ให้จัดตั้งองค์กรที่บริหารงานแบบ- เอกชน โดยมีภาครัฐเข้าไปร่วมถือหุ้นบางส่วน จากมติดังกล่าวจึงได้มีการจัดตั้งบริษัท เทคสยาม (Trade Siam Company Limited) เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2540 โดยมีทุนจดทะเบียน 200 ล้านบาท

บาท แบ่งเป็นของภาครัฐ 49% และเอกชน 51% เทคสยามทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ EDI แห่งชาติ (EDI Service Provider) ในการเชื่อมโยงรับ/ส่งข้อมูล (Gateway) ระหว่างผู้ให้บริการ EDI เอกชน (EDI VAN) กับกรมศุลกากรและผู้ให้บริการอื่น ๆ ด้วย

เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2545 กรมศุลกากรได้เปิดให้บริการรับชำระค่าภาษีอากรผ่านธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ (Financial Electronic Data Interchange – FEDI) อย่างเป็นทางการ โดยได้มีการลงนามร่วมกันระหว่างกรมศุลกากรกับธนาคารพาณิชย์ 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารเอเซีย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารสีกกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ทำให้การผ่านพิธีการศุลกากรด้วยระบบ EDI ครบวงจรมยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับของการนำระบบ EDI มาใช้ในการปฏิบัติพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้า จะเป็นการช่วยลดระยะเวลาในการเดินพิธีการศุลกากร เช่น ไม่ต้องผ่านขั้นตอนการออกเลขที่ใบขนสินค้า หรือเลขที่ยกเว้นอากรเพราะเครื่องคอมพิวเตอร์จะออกเลขที่ใบขนสินค้าหรือเลขที่อากรให้ช่วยลดความผิดพลาดในการคำนวณค่าภาษีอากร เพราะโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ตรวจสอบการคำนวณแล้ว ในกรณีใบขนสินค้าขาเข้า เจ้าหน้าที่ไม่ต้องบันทึกข้อมูลใบขนสินค้าทั้งฉบับ จะบันทึกข้อมูลบางไฟล์เท่านั้น เพราะใบขนสินค้าได้ถูกส่งมายังกรมศุลกากรในระบบ EDI แล้ว นอกจากนี้ EDI เป็นระบบที่มีข้อมูลที่ทันสมัย (Update) ตลอดเวลา เป็นการลดต้นทุนในการบริหารระบบสินค้าคงคลัง และกรมศุลกากรสามารถให้บริการระบบ EDI ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางธุรกิจ และความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรระหว่างผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางธุรกิจแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน
2. ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยธุรกิจแตกต่างกัน จะมีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศในเขตกรุงเทพมหานครตาม บัญชีสินค้านำเข้าของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ในช่วงเดือนมกราคม – กรกฎาคม พุทธศักราช 2547

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด 6 ประเภทแรกในปี พ.ศ. 2546 ได้แก่สินค้าประเภทเคมีภัณฑ์, เครื่องจักรกลใช้ในอุตสาหกรรม, เครื่องไฟฟ้าและส่วนประกอบ, เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์, แขนงจอร์ไฟฟ้า, และน้ำมันดิบ/น้ำมันสำเร็จรูป ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5,300 ราย การหาขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของ เทโร ยามาเนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อน +/-5% ได้ขนาดตัวอย่าง 370 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยส่วนธุรกิจ

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงาน และทักษะคอมพิวเตอร์

2.1.2 ปัจจัยส่วนธุรกิจ ได้แก่ ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ ประเภทสินค้า ขนาดธุรกิจ ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งได้แก่

2.2.1 ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ

2.2.2 ความพร้อมด้านบุคลากร

2.2.3 ความพร้อมด้านเงินทุน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงและพัฒนาให้การผ่านพิธีการศุลกากรเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อหาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร และหาวิธีในการขจัดปัญหาเหล่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยทางธุรกิจ หมายถึงองค์ประกอบ สภาพแวดล้อม หรือเงื่อนไขซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกิจ ประกอบด้วย ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ สินค้า ขนาดธุรกิจ ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านศุลกากร ดังนี้

1.1 ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ หมายถึงระแยะเวลานับตั้งแต่วันที่หน่วยธุรกิจจดทะเบียนประกอบธุรกิจกับกระทรวงพาณิชย์จนถึงวันที่ที่ตอบแบบสอบถาม

1.2 สินค้า หมายถึงสินค้านำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีมูลค่าสูงสุด 6 ประเภทแรกในปี พ.ศ. 2546 ได้แก่

1.2.1 เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ (334,087.0 ล้านบาท)

1.2.2 เครื่องจักรกลใช้ในอุตสาหกรรม (327,596.4 ล้านบาท)

1.2.3 น้ำมันดิบ/น้ำมันสำเร็จรูป (297,870.9 ล้านบาท)

1.2.4 เคมีภัณฑ์ (259,601.9 ล้านบาท)

1.2.5 แผนวงจรไฟฟ้า (245,411.4 ล้านบาท)

1.2.6 เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (176,112.7 ล้านบาท)

(ที่มา : สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมศุลกากร)

1.3 ขนาดธุรกิจ หมายถึง ทุนจดทะเบียน, และยอดขายสินค้าของหน่วยธุรกิจต่อระยะเวลา 1 รอบบัญชี (12 เดือน)

1.4 ความถี่ในการนำเข้า หมายถึงจำนวนครั้งของการนำเข้าสินค้าต่อเดือน

1.5 วิธีการขนส่ง หมายถึง พาหนะที่ถูกนำมาใช้ในการขนส่งสินค้าเข้ามาในประเทศ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) เรือ Container (สินค้าถูกบรรจุเข้าตู้ขนาด 20 ฟุตหรือ 40 ฟุต ก่อนบันทุกตู้บรรจุสินค้าขึ้นบนเรือ), 2) เรือ Break Bulk (สินค้าถูกบันทุกขึ้นบนเรือโดยไม่เข้าตู้), และ 3) เครื่องบิน เป็นต้น

1.6 วิธีการผ่านพิธีการศุลกากร หมายถึง การดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรโดยพนักงานหรือหน่วยงานของหน่วยธุรกิจ (In-Housing), หรือ การจ้างจากแหล่งภายนอก (Out-Sourcing) ซึ่งเรียกว่าตัวแทนออกของ (Custom Agent) ให้ดำเนินการแทน

2. ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร หมายถึง ความตั้งใจหรือการเตรียมพร้อมของผู้นำเข้าสินค้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการต่างๆของศุลกากร โดยความตั้งใจหรือการเตรียมพร้อมของผู้นำเข้าประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจ บุคลากร และการเงิน และการลงทุน ดังนี้

2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้และความเข้าใจทั่วไปของผู้นำเข้าในระบบ EDI ซึ่งอาจเกิดจากการส่งพนักงานเข้ารับการอบรม เข้าร่วมการสัมมนา หรือเกิดจากการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การมีพนักงานซึ่งมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ มีความรู้และความเข้าใจทั่วไปในระบบ EDI

2.3 ด้านการเงินและการลงทุน หมายถึง การที่หน่วยธุรกิจมีงบประมาณหรือมีเงินทุนและพร้อมที่จะลงทุนจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการใช้ระบบ EDI

3. ระบบ EDI หมายถึง การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการรับส่งเอกสารธุรกิจระหว่างหน่วยงานที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยส่งผ่านเครือข่ายสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ดาวเทียม

เป็นต้น แทนการส่งทางไปรษณีย์ หรือคนนำสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งและผู้รับสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปประมวลผลต่อและจัดเก็บในฐานข้อมูลได้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลาในการบันทึกข้อมูลใหม่

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากร ได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า พิธีการศุลกากร และระบบ EDI ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้า
2. แนวคิดเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบ EDI
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้า

การค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากประเทศต่าง ๆ ผลิตสินค้าและบริการได้ด้วยต้นทุนและในปริมาณที่ไม่เท่ากัน ประเทศที่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการในต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่น และมีปริมาณเหลือจากการบริโภคภายในประเทศสามารถส่งสินค้าหรือบริการที่เกินความต้องการของคนในประเทศไปยังประเทศอื่น ในทางตรงกันข้าม ทุกประเทศย่อมนำเข้าสินค้าหรือบริการที่ตนไม่สามารถผลิตเพราะต้นทุนของตนสูงกว่า หรือมีปัจจัยการผลิตสินค้านั้นไม่เพียงพอ การค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นเพราะแต่ละประเทศมีทรัพยากร ปัจจัยการผลิต ความชำนาญในการผลิต และระดับของเทคโนโลยีที่ไม่เท่ากัน

การที่แต่ละประเทศผลิตสินค้าที่ตนมีความถนัดเป็นสินค้าส่งออก และในขณะเดียวกันสั่งเข้าสินค้าที่ตนผลิตไม่ได้ หรือผลิตได้แต่ต้นทุนสูงกว่า จึงเป็นการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ ทำให้การใช้ทรัพยากรของโลกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การค้าระหว่างประเทศจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประเทศต่างๆ ได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ประชาชนทั่วโลกมีมาตรฐานการครองชีพโดยเฉลี่ยสูงขึ้น

การค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 15 ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เรียกว่ายุคพาณิชยกรรม (Mercantilism) ประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เช่น อังกฤษ สเปน ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ เชื่อว่าวิถีชีวิตที่ชาติจะมีความร่ำรวยและมีอำนาจยิ่งใหญ่ คือ การส่งออกมากกว่าการนำเข้า ซึ่งจะทำให้ประเทศของตนได้โลหะมีค่าซึ่งได้แก่ทองคำจากการส่งออกเข้ามาในประเทศ ถ้าประเทศตนสะสมทองคำมากขึ้นเท่าไรก็เชื่อว่าประเทศตนจะมีความมั่งคั่งและมีอำนาจมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น นักพาณิชยกรรมจึงสนับสนุนให้รัฐเร่งการส่งออกและควบคุมการนำเข้า

การนำเข้าซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศหมายถึง การนำสินค้าจากการสั่งซื้อหรือการซื้อ เข้ามายังประเทศโดยผ่านขั้นตอนทางศุลกากร ซึ่งมีทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

1. ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสัมบูรณ์

ทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ (Absolute Advantage) เป็นทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศยุคแรกๆ โดย Adam Smith ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักการเมืองชาวอังกฤษ ได้เขียนไว้ในหนังสือ The Wealth of Nations เมื่อปี ค.ศ. 1776 (Random House Inc., 2003 : 568-593) หนังสือเล่มนี้ได้เปลี่ยนความคิดเดิมในยุคพาณิชย์นิยมที่ว่าความมั่งคั่งของประเทศอยู่ที่ปริมาณของทองคำที่ประเทศสะสม มาเป็นความคิดใหม่ที่ว่า ความมั่งคั่งของประเทศขึ้นอยู่กับปริมาณและคุณภาพของสินค้าและบริการที่รัฐสามารถจัดสนองตามความพึงพอใจของพลเมืองของตน Adam Smith ยังสนับสนุนการค้าเสรีว่าเป็นนโยบายที่ดีที่สุดสำหรับทุกประเทศ เมื่อการค้าเป็นไปอย่างเสรี แต่ละประเทศก็จะมุ่งผลิตแต่สินค้าที่ตนถนัดและมีปัจจัยการผลิตที่ได้เปรียบ แล้วนำสินค้าที่ผลิตนั้นไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าของอีกประเทศหนึ่งซึ่งมีปัจจัยการผลิตที่ต่ำกว่า การค้าระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้นจากการที่ต่างฝ่ายได้เปรียบโดยเด็ดขาดจากการผลิตสินค้าคนละชนิดแล้วมาแลกเปลี่ยนกัน

2. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

David Ricardo นักเศรษฐศาสตร์สมัยคลาสสิกได้พัฒนาทฤษฎีต่อจากทฤษฎีการค้าได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ของ Adam Smith โดยเขาเห็นว่าประเทศที่ไม่มีคามได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ในการผลิตสินค้า ยังคงสามารถทำการค้าที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนได้ โดยผลิตและส่งออกเฉพาะสินค้าที่ประเทศตนมีความเสียเปรียบโดยสัมบูรณ์โดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) น้อยกว่า ในขณะที่เดียวกันประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ก็มีได้หมายความว่าประเทศนั้นต้องผลิตสินค้าเสียทุกอย่าง หากแต่สมควรที่จะเลือกผลิตสินค้าส่งออกชนิดที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากกว่า (Salvatore, 2001 : 35-41)

3. ทฤษฎี Heckscher-Ohlin

ทฤษฎี Heckscher-Ohlin (H-O) เน้นในเรื่องความแตกต่างกันของปัจจัยการผลิตเริ่มต้น (Factor Endowments) ที่แต่ละประเทศมีอยู่ และราคาปัจจัยการผลิต (Factor Prices) ระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดของการค้า (โดยมีสมมติฐานว่าเทคโนโลยีและรสนิยมเหมือนกัน) ตามทฤษฎีนี้ แต่ละประเทศควรผลิตและส่งออกสินค้าเฉพาะที่ใช้ปัจจัยการผลิต (วัตถุดิบ คน ทรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ) ที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์และเลือกนำเข้าสินค้าซึ่งใช้ปัจจัยการผลิตที่ตนขาดแคลน (Salvatore, 2001: 119-151)

ประโยชน์ของการค้าระหว่างประเทศ

การดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศโดยเสรี นอกจากจะก่อให้เกิดผลผลิตหรือรายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นแล้ว ยังสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศคู่ค้าที่สำคัญอย่างน้อย 6 ประการด้วยกันได้แก่

1. ผลต่อแบบแผนการบริโภค และราคาของสินค้า เนื่องจากการค้าขายระหว่างประเทศ ทำให้จำนวนสินค้าที่อุปโภคและบริโภคมีเพิ่มมากขึ้น ความเป็นอยู่ของผู้บริโภคจะดีขึ้น ทั้งนี้ประเทศต่าง ๆ จะพากันผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบมากขึ้น และหันไปซื้อสินค้าที่ตนเสียเปรียบทางการผลิตจากประเทศอื่นมากขึ้น ทำให้อุปทานของสินค้าเพิ่มมากขึ้นส่งผลในระดับราคาสินค้านั้นมีแนวโน้มต่ำลง

2. ผลต่อคุณภาพและมาตรฐานสินค้า การค้าระหว่างประเทศนอกจากจะทำให้ปริมาณการผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น ยังทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นเพราะมีการแข่งขันในด้านการผลิตมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเข้มงวดในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเนื่องจากต้องเผชิญกับคู่แข่ง ทำให้ต้องพัฒนาการผลิตโดยใช้เทคนิคและวิทยาการให้ก้าวหน้าและทันสมัย

3. ผลต่อความชำนาญเฉพาะอย่าง การค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศต่าง ๆ หันมาผลิตสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่สูงกว่าเพื่อส่งเป็นสินค้าออกมากขึ้น แต่เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีจำนวนจำกัด ฉะนั้น จึงต้องดึงปัจจัยการผลิตจากการผลิตสินค้าชนิดอื่น ซึ่งบัดนี้ผลิตน้อยลง เพราะมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative disadvantage)

4. ผลต่อการเรียนรู้ในด้านเทคโนโลยีการบริหารและการจัดการ การค้าระหว่างประเทศทำให้สามารถเรียนรู้ถึงด้านเทคนิคการผลิต โดยการนำเอาเทคนิคการผลิตหรือวิธีการผลิตที่เหมาะสมและทันสมัยมาใช้ในการผลิตสินค้าภายในประเทศ

5. ผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปเชื่อว่าการค้าระหว่างประเทศเป็นตัวจักรที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาโดยผ่านกระบวนการส่งออกเพราะว่า ประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไป ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจน ตลาดภายในประเทศแคบ จึงเป็นอุปสรรคต่อการค้า

6. ผลต่อรายได้และการจ้างงาน การส่งออกเพิ่มขึ้นย่อมมีผลให้รายได้และการจ้างงานภายในประเทศเพิ่มขึ้น หรือเป็นการเพิ่มอุปสงค์ภายในประเทศนั่นเอง การเพิ่มขึ้นของการส่งออกจะทำให้ประเทศได้รับรายได้จากการจำหน่ายสินค้าและบริการในต่างประเทศ ซึ่งมีผลให้กระแสหมุนเวียนของรายได้ในระบบเศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น ผู้ผลิตจะเพิ่มการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของผู้ผลิตก็จะตกไปเป็นรายได้ของบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

ผลกระทบของการค้าระหว่างประเทศ

แม้ว่าการค้าระหว่างประเทศ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศคู่ค้า การค้าระหว่างประเทศก็มีผลกระทบที่ไม่พึงปรารถนาแก่ประเทศคู่ค้าได้เหมือนกัน ผลกระทบที่สำคัญพอจะจำแนกได้อย่างน้อย 5 ประการด้วยกันคือ

1. ผลต่อเสถียรภาพของราคา การค้าระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นให้ประเทศผลิตสินค้าที่ตนได้เปรียบโดยเปรียบเทียบไม่กีชนิด หรือชนิดเดียวนั้นจะเป็นผลให้รายได้ของประเทศขึ้นอยู่กับกาจำหน่ายสินค้าออกเพียงไม่กี่ชนิด การผลิตและรายได้ของประเทศจึงเปลี่ยนแปลงได้ง่าย

2. ผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ การเน้นนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่สนับสนุนให้ประเทศผลิตสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนั้นมีผลให้หลาย ๆ ประเทศอาจต้องซื้อสินค้าเข้าประเทศเป็นมูลค่ามากกว่ามูลค่าสินค้าออก ทำให้เกิดการขาดดุลในดุลการค้าอาจจะทำให้ดุลการชำระเงินระหว่างประเทศขาดดุลด้วย ซึ่งจะทำให้ประเทศต้องสูญเสียทองคำ หรือทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ

3. ผลต่อประสิทธิภาพของ นโยบายทางเศรษฐกิจ ยิ่งภาคการค้าระหว่างประเทศขนาดใหญ่ขึ้นเพียงใดทำให้ การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจภายในประเทศจะมีประสิทธิภาพน้อยลงเท่านั้น เช่น เมื่อเกิดปัญหาเงินเฟ้อขึ้นภายในประเทศที่ผ่านกลไกของทั้งราคาสินค้าออกและราคาสินค้าเข้า นโยบายเพื่อแก้ปัญหาเงินเฟ้อจะมีความยุ่งยากมากขึ้นตามไปด้วย

4. ผลต่อรายได้และการจ้างแรงงาน ประเทศที่มีการพึ่งพาทางการค้าระหว่างประเทศในระดับที่สูง หากรายได้จากการส่งออกตกลงก็ดี หรือการนำเข้าเพิ่มขึ้นมากก็ดี โดยที่ผลสุทธิของการนำเข้าสูงกว่าการส่งออกย่อมส่งผลให้ รายได้และการจ้างงานของประเทศนั้นลดลง ผลจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม

5. ผลต่อปัญหาความมั่นคงของประเทศ การดำเนินนโยบายการค้าโดยเสรีที่มุ่งให้ประเทศผลิตสินค้าที่ตนเองมีความได้เปรียบเพียงไม่กี่ชนิดหรือเพียงชนิดเดียว ส่งผลต่อปัญหาความมั่นคงของประเทศได้ง่าย เพราะถ้าหากว่าการค้าต่างประเทศต้องหยุดชะงักลง ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตาม ย่อมส่งผลให้ประชาชนภายในประเทศเดือดร้อน เนื่องจาก การขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภค ขาดแคลนวัตถุดิบ และสินค้าทุนในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร

ประเทศไทยทำการค้าระหว่างประเทศตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยสุโขทัยเป็นศูนย์กลางการค้าและการผลิตด้วยขามสังกโลกที่ใหญ่และได้รับความนิยมแพร่หลาย มีชื่อเสียงมากถึงกับเป็นสินค้าส่งออกไปขายยังต่างประเทศ เช่น หมูเกะบอร์เนียว ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย (ชวา) และญี่ปุ่น ในด้านการนำเข้าสุโขทัยสั่งซื้อสินค้าจากจีน เช่น ถ้วยชาม ผ้าไหม และอื่น ๆ เข้ามาขายในประเทศและประเทศใกล้เคียง อาจจะกล่าวได้ว่าพ่อขุนรามคำแหงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกที่ได้นำระบบการค้าเสรีมาใช้ในสมัยนั้น เพราะพระองค์ไม่เรียกเก็บภาษีทั้งขาเข้าและขาออก ดังปรากฏในศิลาจารึก หลักที่ 1 ว่า “เจ้าเมืองบ่เอาจกอบในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงือนค้าทองคำ.....”

ประเทศไทยเริ่มเก็บภาษีศุลกากรหรือที่เรียกกันว่า **จกอบ** หรือ **จังกอบ** ในสมัยอยุธยา ในสมัยนั้น ไทยได้ทำการค้าขายกับต่างประเทศหลายประเทศ เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา เดนมาร์ก อังกฤษ ฝรั่งเศส จีน เป็นต้น สินค้าที่ส่งออก มี พริกไทย ดีบุก ช้าง งาช้าง น้ำผึ้ง รังนก มะพร้าว ไม้ เครื่องหอม ส่วนสินค้าที่นำเข้า มีถ้วยชาม เสื้อผ้า จากจีน เป็นต้น รัฐบาลในสมัยอยุธยาเรียกเก็บจังกอบจากผู้ที่นำ

สินค้าเข้ามาจำหน่ายในประเทศ และจากผู้ที่ส่งออก จึงกอบคือการชักส่วนจากสินค้าหรือเก็บเงินเป็นอัตราตามขนาดของยานพาหนะที่ขนส่งสินค้าซึ่งมักเป็นเรือสำเภา

ประเทศไทยยังคงเก็บภาษีศุลกากรในรูปจังกอบจนถึงต้นรัชกาลที่ 4 การติดต่อก้าขายกับต่างประเทศมีมากขึ้น ไทยได้ทำสนธิสัญญาเบาริ่งซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับศุลกากร โดยสัญญาฉบับนี้ให้ยกเลิกธรรมเนียมการเก็บจังกอบเปลี่ยนมาเป็นการเก็บภาษีสินค้าขาเข้าที่เรียกกันว่า “ภาษีร้อยชักสาม” ส่วนสินค้าขาออกให้เก็บตามที่ระบุในท้ายสัญญา เป็นชนิดไป มีการตั้งโรงภาษี เรียกว่า ศุลกสถาน (Customs House) ซึ่งเป็นที่ทำการศุลกากร

ยุคใหม่ของศุลกากรไทยเริ่มในปี พ.ศ. 2417 เมื่อรัชกาลที่ 5 ทรงจัดตั้งหอรัษฎากรพิพัฒน์เป็นสำนักงานกลางในการรวบรวมรายได้ของแผ่นดิน งานศุลกากรซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บภาษีขาเข้าขาออกเป็นรายได้ของรัฐอยู่ในความควบคุมดูแลของหอรัษฎากรพิพัฒน์ ซึ่งได้ก่อตั้งกรมศุลกากรแทนศุลกสถาน

การประเมินอากร

ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นสมาชิกของ GATT (General Agreement on Tariff and Trade: ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า) ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนเป็นองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) การจัดเก็บภาษีของประเทศไทยนอกจากจะเป็นการหารายได้เข้าสู่รัฐแล้ว ยังเป็นการช่วยเหลือและปกป้องคุ้มครองอุตสาหกรรมการผลิตภายในประเทศ โดยมีการกำหนดอัตราอากรขาเข้าในอัตราสูงสำหรับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการผลิตของประเทศที่ยังไม่สามารถแข่งขันได้ แต่เมื่อประเทศไทยได้เข้าไปเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกแล้ว ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบขององค์การที่ต้องการให้การค้าเป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม สมาชิกทุกประเทศต้องปรับลดอัตราภาษีอากรขาเข้าลงมาเป็นอันดับแรกสุดของการเปิดการค้าเสรี เพื่อให้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันกัน อุตสาหกรรมภายในประเทศที่แข่งขันกับสินค้านำเข้าไม่ได้ก็ต้องปิดตัวเอง เป็นไปตามทฤษฎีความได้เปรียบโดยสัมบูรณ์ของ Adam Smith และทฤษฎีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของ David Ricardo ซึ่งต้องการให้ประเทศผลิตและส่งสินค้าที่ตนได้เปรียบและนำเข้าสินค้าที่ตนเสียเปรียบ

ก่อนที่ประเทศไทยจะเป็นสมาชิกของ WTO กรมศุลกากรใช้หลักเกณฑ์การประเมินอากรตามนิยามราคาบรัสเซลส์ (Brussels Definition of Value: BDV) ซึ่งเรียกเก็บอากรจากสินค้านำเข้าชนิดเดียวกันในจำนวนเงินหรือราคาที่เท่ากันหรือเรียกกันว่าราคากลาง โดยไม่คำนึงถึงจำนวนสินค้านำเข้าที่ไม่เท่ากันหรือแหล่งผลิตที่ต้นทุนการผลิตต่างกัน ในปลายทศวรรษ 1970 ระบบราคา BDV เริ่มเสื่อมความนิยมเนื่องจากประเทศต่าง ๆ เห็นว่าเป็นวิธีการไม่แน่นอน ขาดความโปร่งใสและไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในทางการค้าระหว่างประเทศในเวลานั้น ประเทศต่าง ๆ จึงได้พัฒนาระบบการประเมินอากรใหม่โดยการตีราคาสินค้านำเข้ามาจากต่างประเทศตามราคาจากผู้ซื้อหรือผู้สั่งซื้อได้จ่ายเงินไปจริงให้กับผู้ขายหรือผู้ผลิตในต่างประเทศ วิธีนี้เป็นไปตามข้อตกลงของแกตต์ จึงเรียกว่าระบบราคาแกตต์

WTO จึงได้ออกกฎระเบียบให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศใช้หลักการประเมินอากรตามระบบราคาเกณฑ์โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2544 เป็นต้น ไปแต่อนุโลมให้ขีดเวลาบังคับใช้ได้ 3 ปี สำหรับประเทศไทย กรมศุลกากรได้ออกกฎกระทรวงเปลี่ยนแปลงวิธีประเมินอากรจากระบบเดิมมาเป็นระบบราคาเกณฑ์ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547

การประเมินอากรของกรมศุลกากรตามวิธีใหม่นี้ทำให้ผู้ส่งของหรือผู้นำเข้าสามารถกำหนดต้นทุนราคาของสินค้ารวมค่าภาษีอากรที่ต้องชำระได้ชัดเจนโดยไม่ต้องกังวลว่าสินค้าของตนจะถูกกรมศุลกากรประเมินราคาเพิ่มตามราคากลางหรือราคาสูงสุดของผู้นำเข้ารายอื่น ในขณะที่เดียวกันการประเมินอากรวิธีใหม่นี้ทำให้การป้อนข้อมูลหรือโอนข้อมูลจากผู้ผลิตในต่างประเทศผ่านระบบ EDI เป็นไปโดยไม่ติดขัด สามารถชำระค่าอากรโดยไม่ต้องกังวลว่าจะถูกปรับในภายหลัง ซึ่งวิธีนี้มีส่วนทำให้การใช้ระบบ EDI ในพิธีการศุลกากรเป็นผลสำเร็จ

แนวคิดเกี่ยวกับระบบ EDI

EDI (Electronic Data Interchange) คือการสับเปลี่ยนข้อมูลหรือการแลกเปลี่ยนเอกสารทางธุรกิจระหว่างบริษัทคู่ค้าในรูปแบบมาตรฐานสากลจากเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์อีกเครื่องหนึ่ง มีสององค์ประกอบที่สำคัญในระบบ EDI คือ การใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาแทนเอกสารที่เป็นกระดาษ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์เหล่านี้ต้องอยู่ในรูปแบบมาตรฐานสากล (แก้ตัว : <http://nunok.hypermart.net/ecom/edi.htm>)

มาตรฐานของการแลกเปลี่ยนหรือส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เปรียบเสมือนภาษากลางในการสื่อสารระหว่างคู่ค้า ในอดีตมาตรฐานเอกสาร EDI ที่ใช้อยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกมีหลายมาตรฐาน อาทิ เช่น ANSI X12 ซึ่งใช้แพร่หลายในประเทศอเมริกาและประเทศออสเตรเลีย ODDETTE, TRADACOMS ซึ่งใช้กันอยู่ในประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรป แต่หลังจากที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐานใหม่ที่มีชื่อเรียกว่า EDIFACT (Electronic Data Interchange for Administration, Commerce, and Transportation) ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยได้หันมาใช้มาตรฐานนี้แทน

ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ส่งและผู้รับจะถูกแปลงโดยซอฟต์แวร์ที่เรียกว่า Translation Software เอกสารที่ใช้ในธุรกิจทุกชนิด เช่น ใบสั่งซื้อ (Purchase Order) ใบแจ้งหนี้ (Invoice) ใบเสนอราคา (Quotation) ใบแจ้งราคาสินค้า (Price/Sales Catalogue) ใบสั่งธนาคารให้จ่ายเงิน (Payment Order) ใบตราส่ง (Bill of Lading) ใบจองตู้สินค้า (Booking) ฯลฯ สามารถส่งด้วยระบบ EDI ทั้งสิ้น และเมื่อผ่านกระบวนการแปลงแล้วจะเรียกว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนการทำงานของระบบ EDI มีดังนี้

1. ผู้ส่งเตรียมข้อมูล และทำการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบมาตรฐาน UN/EDIFACT โดยใช้ Translation Software

2. ผู้ส่งทำการส่งข้อมูลไปยังศูนย์บริการของผู้ให้บริการ EDI (VAN) ผ่านเครือข่ายสาธารณะโดยใช้ Modem
3. ผู้ให้บริการ EDI จะจัดเก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้ในตู้ไปรษณีย์ (Mailbox) ของผู้รับเมื่อข้อมูลไปถึงศูนย์บริการ
4. ผู้รับติดต่อมายังศูนย์บริการผ่าน Modem เพื่อรับข้อมูล EDI ที่อยู่ในตู้ไปรษณีย์ของตน
5. ผู้รับแปลงข้อมูลกลับโดยใช้ Translation Software ให้อยู่ในรูปแบบที่ระบบงานของตนสามารถรับไปประมวลผลได้

อุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียมในการนำ EDI มาใช้ในบริษัท

ระบบ EDI ที่ใช้อยู่ทั่วโลกมีหลายระบบ ในงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงอุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่อง Personal Computer เป็นตัวกลางในการรับ-ส่งข้อมูล

1. เครื่อง PC รุ่น 486 ขึ้นไป ที่มีหน่วยความจำอย่างน้อย 4 MB
2. Transmission Software หรือโปรแกรมที่ทำหน้าที่ในการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบมาตรฐาน UN/EDIFACT

3. Modem

ปัญหาที่พบของผู้นำเข้าที่ใช้ระบบ EDI อยู่แล้ว

จากการสำรวจเมื่อต้นปีพ.ศ. 2544 มีผู้นำเข้าที่ใช้ระบบ EDI เพียง 484 ราย (Industrial Technology Review, 2544) และจากการสอบถามไปยังกรมศุลกากรเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 พบว่าผู้นำเข้าที่ใช้ระบบ EDI เพิ่มขึ้นเป็น 2,100 รายซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้นำเข้าทั้งหมด สาเหตุที่ระบบ EDI ไม่ได้ได้รับความนิยมจากผู้นำเข้าเท่าที่ควรเกิดจากปัญหาหลายประการซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ประชาชาติ, 24.4.2546: 6)

ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกของผู้นำเข้า

1. ปัญหาความพร้อมของรัฐ ระบบออนไลน์ของกรมศุลกากรยังทำงานไม่แน่นอน ถ้าประสิทธิภาพของระบบออนไลน์ของผู้นำเข้าไม่ดีพอ จะไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าเครื่องของกรมศุลกากรได้รับข้อมูลที่ผู้นำเข้าส่งไปหรือไม่
2. ข้อมูลไม่ปลอดภัย เนื่องจากข้อมูลต้องถูกส่งผ่านผู้ให้บริการ EDI (VAN) หรือเครือข่ายสาธารณะไปเก็บลงฐานข้อมูล เพราะฉะนั้นข้อมูลอาจจะรั่วไหลจนสร้างความได้เปรียบ/เสียเปรียบในวงการธุรกิจได้

ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายในของผู้นำเข้า

1. ผู้นำเข้าไม่พร้อมลงทุนเพิ่ม ผู้นำเข้าต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหา Software มาใช้ ซึ่ง software จะมี 2 ส่วนคือ โปรแกรมในการจัดเตรียมข้อมูล และค่าใช้จ่ายในการสร้างระบบ EDI สำหรับหน่วยงานประมาณ 1-2 แสนบาทซึ่งประกอบด้วย hardware เช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ และ modem-software สำหรับการเตรียมข้อมูลใบขนสินค้า, Invoice และ software

EDI และผู้นำเข้าต้องจ่ายค่าบริการรายเดือนสำหรับการใช้ระบบ EDI ให้กับผู้ให้บริการ EDI (Value added network) เป็นค่าใช้จ่ายต่างหาก

2. ความพร้อมของระบบงานภายในองค์กร ในหน่วยงานที่จะหันมาดำเนินธุรกิจแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้นำเข้าจะต้องทำ Business Process Reengineering หรือการจัดระบบงานภายในองค์กรเพื่อให้เอื้อต่อวิธีการแบบอัตโนมัติซึ่งใช้ข้อมูลเป็นตัวผลักดันผ่านกลไกทาง EDI ที่มีความรัดกุมกว่าการพิจารณาพิจารณาของพนักงาน

3. ขาดความรู้เรื่อง EDI ผู้นำเข้าส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการนำระบบ EDI มาใช้งาน และยังขาดบุคลากร การนำระบบ EDI มาใช้ในองค์กรจะต้องมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ใช้งานระบบ EDI

การนำ EDI มาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

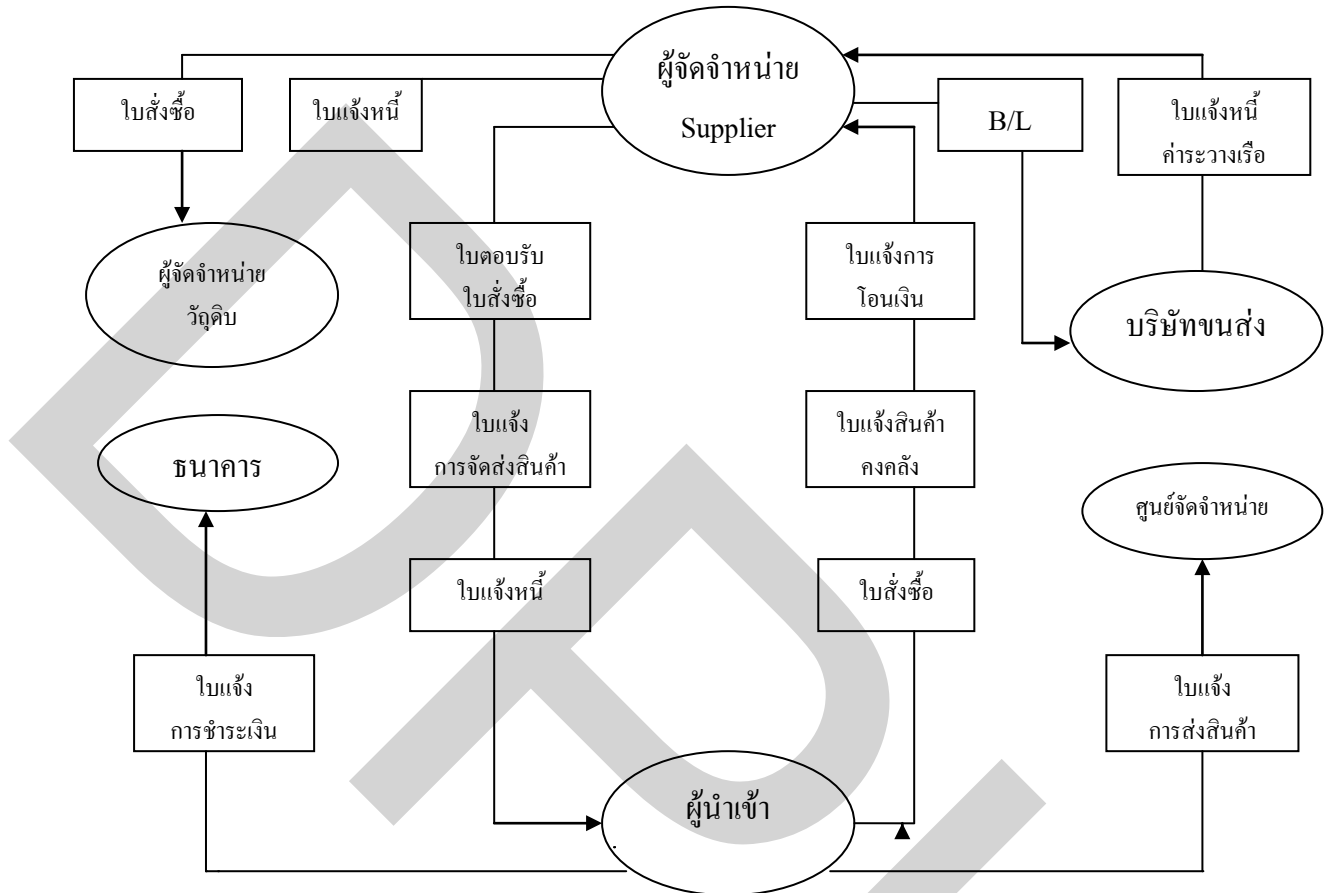
องค์กรต่าง ๆ ได้พยายามที่จะนำระบบงานอินเทอร์เน็ตสมัยเข้ามาใช้ในองค์กรเพื่อจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนทางธุรกิจ การจัดการสินค้าคงคลัง ฯลฯ ระบบ EDI เป็นเทคโนโลยีที่สามารถทำการรับส่งข้อมูลสื่อสารจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่งหรือจากห่วงโซ่อุปทานหนึ่งไปยังอีกห่วงโซ่หนึ่งได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยผู้รับไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเอกสารที่ใช้อยู่เพราะข้อมูล EDI จะอยู่ในรูปแบบมาตรฐานสากลที่คอมพิวเตอร์ทุกชนิดเข้าใจความหมายได้ ทำให้ประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสาร ลดปัญหาการสูญหายและความผิดพลาดเนื่องจากมีระบบฐานข้อมูลที่ต้องการ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการ Supply Chain ดังนี้

1. เกิดความสะดวกรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของ Supply Chain ตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบ การผลิตสินค้า การสต็อกสินค้า การขนส่ง การจัดการสินค้าคงคลัง จนกระทั่งถึงการบริการไปยังผู้ค้าปลีกและผู้บริโภคคนสุดท้าย

2. ช่วยให้ผู้นำเข้าและส่งออกเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ Logistic (การบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการขนส่ง การขนถ่าย และลำเลียงสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ตั้งแต่ขั้นตอนแรกของการผลิตจนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ การส่งสินค้าถึงมือผู้บริโภค)

3. ก่อให้เกิดมาตรฐานในการจัดการ Logistic อันเป็นหนึ่งเดียวกันทั่วโลก

ภาพที่ 1 แสดง การจัดส่งเอกสารธุรกิจด้วยระบบ EDI (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์)

ที่มา : บริษัทไทยเทรคเน็ทจำกัด (บริษัทในเครือของกลุ่มสามารต)

กรณีศึกษาประเทศที่ใช้ระบบ EDI ในงานพิธีการศุลกากร

เกาหลีใต้

เกาหลีใต้จัดอยู่ในกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมซึ่งเศรษฐกิจของประเทศอาศัยการค้าระหว่างประเทศเป็นหลัก ในปี ค.ศ. 1991 เกาหลีใต้อยู่ในอันดับที่ 12 ของประเทศที่มียอดการค้าสูงสุด รัฐบาลและนักธุรกิจซึ่งทำการค้าระหว่างประเทศในเกาหลีใต้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ระบบ EDI ในงานที่เกี่ยวกับพิธีการศุลกากร จึงได้วางแผนใช้ระบบ EDI โดยมีจุดประสงค์ดังนี้

เพื่อให้งานด้านพิธีการศุลกากรเป็นไปด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ

สร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยการลดเวลาและค่าใช้จ่ายที่เสียไปกับงานพิธีการศุลกากร

ปรับปรุงบริการด้านสาธารณะในการให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการบริหารงานพิธีการศุลกากร

ศุลกากร

สร้างพื้นฐานระบบการป้องกันและควบคุมพฤติกรรมธุรกรรมที่ผิดกฎหมายรวมถึงการฟอกเงิน

เงิน

เป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารงานรัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

เกาหลีได้เริ่มใช้ระบบ EDI สำหรับพิธีการศุลกากรด้านส่งออกในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1994 และพิธีการศุลกากรด้านนำเข้าในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1996 และทั้งระบบเสร็จสมบูรณ์สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ในเดือนมกราคม ปี 1998 (พ.ศ. 2541)

สิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นศูนย์กลางของการค้าและทำเรือที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก ในปี 1985 มีเรือเดินสมุทรแวะท่าเรือสิงคโปร์เฉลี่ยวันละประมาณ 10,000 ลำ แต่ละลำจะมีธุรกรรมที่ต้องผ่านพิธีการศุลกากร 40,000 ราย มีหน่วยงานของรัฐประมาณ 20 แห่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพิธีการศุลกากรและหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งจะมีเอกสารของตนเองเป็นเอกเทศไม่ปะปนกับหน่วยงานอื่น ท่าเรือและศุลกากรของสิงคโปร์ต้องใช้เวลา 2-4 วันในการเคลียร์เรือแต่ละลำ ในปี ค.ศ. 1997 หลังจากที่รัฐบาลติดตั้งระบบ EDI จนสามารถปฏิบัติงานได้ เอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ กว่า 20 ชุดถูกลดลงเหลือเพียงหน้าเดียว และข้อมูลในหน้านี้จะถูกเก็บในฐานข้อมูลของรัฐบาล ผลของการใช้ EDI ในงานพิธีการศุลกากร ทำให้สามารถเคลียร์ธุรกรรมเกือบ 40,000 รายได้เสร็จภายในเวลาไม่เกิน 15 นาที

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ EDI

เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบต่อนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศตามที่เสนอโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาสังคมและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรมและการค้าระหว่างประเทศ ในการก้าวเข้าสู่สังคมสารสนเทศ ซึ่งเป็นยุคเศรษฐกิจแห่งศตวรรษที่ 21 โดยหนึ่งในมาตรการที่สำคัญคือการปฏิรูปกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ

กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Law) ที่จำเป็นต้องมีการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับมีทั้งสิ้น 6 ฉบับ ดังนี้

กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 (Electronic Transactions Law B.E. 2544) เพื่อรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้เสมอด้วยกระดาษอันเป็นการรองรับนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมอาจจะจัดทำขึ้นในรูปแบบของหนังสือให้เท่าเทียมกับนิติสัมพันธ์แบบใหม่ที่จัดทำให้อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ รวมตลอดทั้งการลงลายมือชื่อในข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และการรับฟังพยานหลักฐานที่อยู่ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 3 เมษายน 2545 เป็นต้นมา

กฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน (National Information Infrastructure Law) (กฎหมายลำดับรองของรัฐธรรมนูญมาตรา 78)

กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Computer Crime Law)

กฎหมายเกี่ยวกับการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Funds Transfer Law)

กฎหมายเกี่ยวกับลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Signatures Law)

กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data protection Law)

สถานะของร่างกฎหมาย 5 ฉบับหลัง ณ วันที่ 15 มีนาคม 2547 ยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการยก/ปรับร่างโดยกระทรวง ICT

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความพึงพอใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าในเขตกรุงเทพมหานคร ได้พบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

1. แจเน็ท มณีนาค (Janet Maneenak) (2001) ได้ทำคุณฉุฉินพณ์ เรื่อง “Impact Evaluation of EDI Policy : A Stakeholder Approach” (การประเมินผลกระทบของนโยบาย EDI : วัตจากความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย) วิทยานพณ์ฉุฉินพณ์นี้มีวัตตุประสงคค์หลักเพื่อประเมินประสิทธิผลของนโยบายด้าน EDI ในประเทศไทย โดยการเปรียบเทียบผลที่ต้อการให้เกิดขึ้นกับผลที่เกิดขึ้นจริง ผลการศึกษาพบว่า

ระบบ EDI ด้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่มีเทคโนโลยีสูง ผู้ใช้ที่เป็นเพศชาย อยู่ในวัยหนุ่ม มีอาชีพเป็นผู้ชำนาญเฉพาะอย่าง (วิศวกร แพทย์ ฯลฯ) และธุรกิจประเภทขนส่งให้วามสนใจในระบบ EDI มากกว่ากลุ่มผู้ใช้ประเภทอื่น

ผู้บริหารของบริษัทและห้างร้านให้การสนับสนุนในการติดตั้งระบบ EDI ในองค์กร ผู้ที่ใช้ระบบ EDI อยู่แล้วรู้สึกศุฉินพณ์หวังกับความล่าช้าในการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าระบบ EDI ถูกสร้างมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับการค้าระหว่างประเทศ และคาดวาระบบนี้จะลดระบบที่ยุงเหยงของหน่วยราชการในกรมศุลกากร แต่ไม่ม่ั่นใจวาระบบนี้จะมีประสิทธิผลในการใช้งานได้อย่างเต็มที่

จากการศึกษาการประเมินผลกระทบของการติดตั้งระบบ EDI กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าพนักงานทุกระดับต้อปรับตัวเองให้ยอมรับและไม่ต้อด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ

การวิจัยได้ตั้งข้อสมมุติฐานถึงการยอมรับในความมีประสิทธิภาพของระบบ EDI ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ กลุ่มตัวอย่างเชื่อว่ามีประสิทธิภาพในระดับดี แต่ไม่ถึงขั้นดีที่สุค

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ค่าบริการในการใช้ระบบ EDI ค่อนข้างสูง ตามนโยบายของรัฐบาล คู่ค้าจะสามารถเชื่อมการใช้เรืออขายโดยตรงกับบริษัทเทรดสยาม แต่ในทางปฏิบัติ คู่ค้าจะต้อใช้บริการผ่านผู้ให้บริการระบบ EDI (VAN) ปกติ บริษัทเทรดสยามจะคิดค่าบริการ 4 บาท/KB แต่ค่าบริการที่ VAN คิดจากคู่ค้าอยู่ในอัตราระหว่าง 6-8 บาท/KB ซึ่งสูงกว่าถึง 50-100%

ข้อเสนอแนะ บทวิจัยของแจเน็ทได้ให้คำแนะนำดังนี้

ข้อเสนอแนะในด้านนโยบายและกฎหมาย กฎหมายเป็นปัญหาที่ผู้ถูกสอบถามกล่าวถึงกันมากที่สุด ถ้าหากไม่มีกฎหมายคุ้มครองในเรื่องลายเซ็นค้ออิเล็กทรอนิกส์ การแลกเปลี่ยนเอกสารทาง

อิเล็กทรอนิกส์ก็จะไม่มีผล เพราะการแลกเปลี่ยนเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะต้องตามด้วยเอกสารที่เป็นกระดาษเพื่อให้คู่สัญญาลงนาม ทำให้ต้องทำงานเรื่องเดียวกันซ้ำซ้อน และไม่บรรลุเป้าหมายในเรื่องการลดเอกสารที่เป็นกระดาษ

ข้อเสนอแนะสำหรับฝ่ายบริหาร มีข้อเสนอแนะหลายอย่างที่เขียนอยู่ในนโยบาย แต่บริษัทเทรคสยามไม่ได้ปฏิบัติตาม เช่น รัฐบาลมีมติให้เปิดบริษัทเทรคสยามในปี พ.ศ. 2538 แต่บริษัทเทรคสยามเริ่มให้บริการได้ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งช้ากว่ากำหนดมาก นโยบายอีกข้อหนึ่งคือให้บริษัทเทรคสยามต้องมี Software แปลงมาตรฐานระหว่างมาตรฐาน CARGO-IMP และ UN/EDIFACT แต่จนถึงปี พ.ศ. 2544 บริษัทเทรคสยามยังไม่มี Software ตัวนี้ ทำให้บริษัทการบินไทยไม่สามารถเข้าร่วมการใช้บริการได้ นโยบายที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือการให้บริษัทคู่ค้าสามารถเชื่อมเครือข่ายกับเทรคสยามได้โดยตรง แต่ในทางปฏิบัติ บริษัทคู่ค้าต้องเชื่อมผ่านบริษัทที่ให้บริการ VAN ทำให้ลูกค้าต้องเสียค่าบริการเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น ปัญหาด้านนโยบายเหล่านี้ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ สลท (สภาแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งประเทศไทย) แต่สลทกลับเพิกเฉยไม่แก้ปัญหาก็เป็นสาเหตุที่ทำให้การใช้ EDI ไม่เป็นผลสำเร็จตามที่คาดไว้แต่ต้น เพราะฉะนั้น ถ้าหากรัฐบาลต้องการให้เอกชนหันมาใช้ระบบEDI รัฐบาลต้องสั่งให้สลท.แก้ปัญหเหล่านี้

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินนโยบายของ EDI ครั้งแรก เนื่องจากไม่เคยมีการศึกษามาก่อน จึงมีเรื่องที่ทำให้ศึกษาต่ออีกมากมาย เช่น การศึกษาในส่วนลึกในเรื่องการบริหารภายในองค์กร การเมือง การศึกษากลุ่ม อนาคตของบริษัทเทรคสยามก็เป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม เพราะเทรคสยามจะต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีการสื่อสารอื่น ๆ เช่น E-Business และ E-Commerce

2. Chua Khoon Hui, Dennis Ng Chia Hong, และ Tan Suan Meng (1999) ได้ทำวิจัยประยุกต์เรื่อง “Adoption of Electronic Commerce by the Small and Medium Enterprises for Business-to-Business Dealings” (การนำระบบอีคอมเมิร์ซมาใช้ในธุรกิจบีทูบีของธุรกิจขนาดเล็กและกลาง) บทวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความพร้อมของธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (เอสเอ็มอี) ในการนำระบบอีคอมเมิร์ซมาใช้ในธุรกิจบีทูบี ค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมในการนำระบบอีคอมเมิร์ซมาใช้ในประเทศสิงคโปร์โดยธุรกิจเอสเอ็มอี ผู้วิจัยได้แยกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็นสองประเภท คือ กลุ่มที่ใช้ระบบอีคอมเมิร์ซตั้งแต่เริ่มมีเทคโนโลยีนี้ และกลุ่มที่เพิ่งมาใช้ระบบนี้ในภายหลัง การแยกประเภทนี้ได้แยกตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของผู้สอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ถูกสอบถามในกลุ่มที่ใช้ระบบอีคอมเมิร์ซตั้งแต่เริ่มมีเทคโนโลยีนี้ส่วนมากเป็นผู้ที่มีความรู้ในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ซึ่งพร้อมที่จะนำอีคอมเมิร์ซไปใช้ในธุรกรรม (ส่วนมากมี Homepage ของตนเองและมีธุรกรรมผ่านทางอินเทอร์เน็ต) ผู้ถูกสอบถามส่วนมากเป็นบริษัทซึ่ง

ก่อตั้งมาไม่นาน เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดเวลา โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มผู้สอบถามกลุ่มนี้เชื่อว่าอีคอมเมิร์ซมีประโยชน์ดังนี้

- 1.1 สร้างความได้เปรียบคู่แข่งจากต้นทุนธุรกิจที่ลดลงในระยะยาว
  - 1.2 เพิ่มธุรกิจในตลาดระหว่างประเทศผ่านช่องทางการขายใหม่
  - 1.3 ไม่นำไปสู่การปรับโครงสร้างขององค์กรและไม่ทำให้องค์กรต้องพึ่งพาคอมพิวเตอร์มากกว่าที่มีอยู่
  - 1.4 สร้างคุณค่าที่ไม่ใช่ตัวเงินให้กับองค์กรถึงแม้บริษัทจะไม่ได้กำไรตามที่คาดไว้ก็ตาม
2. ผู้ถูกสอบถามในกลุ่มที่ใช้อีคอมเมิร์ซในภายหลังเป็นกลุ่มธุรกิจเอสเอ็มอีที่ไม่ค่อยพร้อมที่จะนำระบบอีคอมเมิร์ซไปใช้ในธุรกิจของตนแม้ว่าจะมี Homepage ของตนเองและมีธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตแล้วก็ตาม ผู้ถูกสอบถามในกลุ่มนี้มักเป็นผู้มีอายุ มีฐานลูกค้าประจำอยู่ส่วนหนึ่ง บริษัทที่อยู่ในกลุ่มนี้มักจะถูกบริหารโดยผู้จัดการที่ค่อนข้างจะอนุรักษ์นิยมและมีอายุ ซึ่งไม่ค่อยจะมีความรู้ในเทคโนโลยีมากนัก ผู้ถูกสอบถามในกลุ่มนี้เกือบทั้งหมดยังไม่มีความรู้ในนวัตกรรมใหม่นี้เลย ผู้ถูกสอบถามกลุ่มนี้เชื่อว่า อีคอมเมิร์ซจะมีผลกระทบดังนี้

- สร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่กับวิธีการทำธุรกิจแบบเก่าของตน
- เพิ่มค่าใช้จ่ายและเปลี่ยนระบบเดิมขององค์กรซึ่งบุคลากรต้องเรียนรู้ใหม่
- ไม่ลดต้นทุนทางธุรกิจ
- ไม่ช่วยในการสร้างธุรกิจระหว่างประเทศ
- ไม่มีบทบาทสำคัญในอนาคต

นอกจากนี้ การวิจัยยังได้พบว่าผู้ถูกสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความกังวลตรงกันในเรื่องซึ่งเป็นอุปสรรคในการนำอีคอมเมิร์ซไปใช้ในธุรกิจ ต้นทุนและความปลอดภัยในการรักษาความลับของระบบอีคอมเมิร์ซเป็นสิ่งที่ผู้ถูกสอบถามทั้งหมดให้ความกังวลสูงสุด บริษัทที่ถูกสอบถามไม่พร้อมที่จะลงทุนจำนวนมากในการเริ่มใช้อีคอมเมิร์ซ ผลการสำรวจจึงพบว่าผู้ถูกสอบถามเกือบทั้งหมดต้องการการสนับสนุนในด้านการเงินจากภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ Chua Khoon Hui และคณะวิจัยได้ให้คำแนะนำดังนี้

คำแนะนำสำหรับองค์กรของรัฐที่รับผิดชอบ

1. สร้างความตื่นตัวในเรื่องพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ประกอบการเอสเอ็มอีโดยผ่านการสัมมนา
2. ให้แยกปัญหาต่าง ๆ ตามความสำคัญของปัญหานั้นและแก้ไขปัญหาลำดับความสำคัญ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อย่าย่นปัญหาทุกเรื่องมีความสำคัญเท่ากัน
3. จัดสัมมนาพิเศษโดยเฉพาะตามประเภทของอุตสาหกรรม
4. ผลักดันให้ผู้ประกอบการธุรกิจเข้าร่วมสัมมนา
5. ตั้งคณะกรรมการพิเศษเพื่อให้คำปรึกษาเฉพาะอย่างแก่ผู้ประกอบการเอสเอ็มอี

คำแนะนำสำหรับผู้ประกอบธุรกิจเอสเอ็มอี

1. ตั้งทีมงานเฉพาะเพื่อศึกษาการใช้อีคอมเมิร์ซภายในองค์กรของตน
2. ส่งพนักงานเข้าร่วมสัมมนา/การประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องอีคอมเมิร์ซอย่าง

สม่ำเสมอ

3. ทำแผนระยะยาว
4. ตั้งงบประมาณในการติดตั้งระบบอีคอมเมิร์ซ

คำแนะนำสำหรับผู้ที่จะทำวิจัยหรือศึกษาในอนาคต

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามออกไป 400 ชุด โดยทางไปรษณีย์ แฟกซ์ และอินเทอร์เน็ต เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีอาชีพหรือฐานะทางการงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้คำตอบที่ได้รับค่อนข้างจะเอนเอียงไปในทางด้านเทคโนโลยีมากกว่าด้านธุรกิจ

นอกจากนี้ คำตอบที่ได้รับมีเพียง 58 ชุด ซึ่งเท่ากับ 14.5% (58 ของ 400) ทำให้ไม่สามารถหาผลเชิงสถิติ เช่น การวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ เป็นต้น ถ้ามีผู้จะทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ในอนาคต ผู้วิจัยแนะนำให้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 700 ราย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย “การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร” ได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีลำดับขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

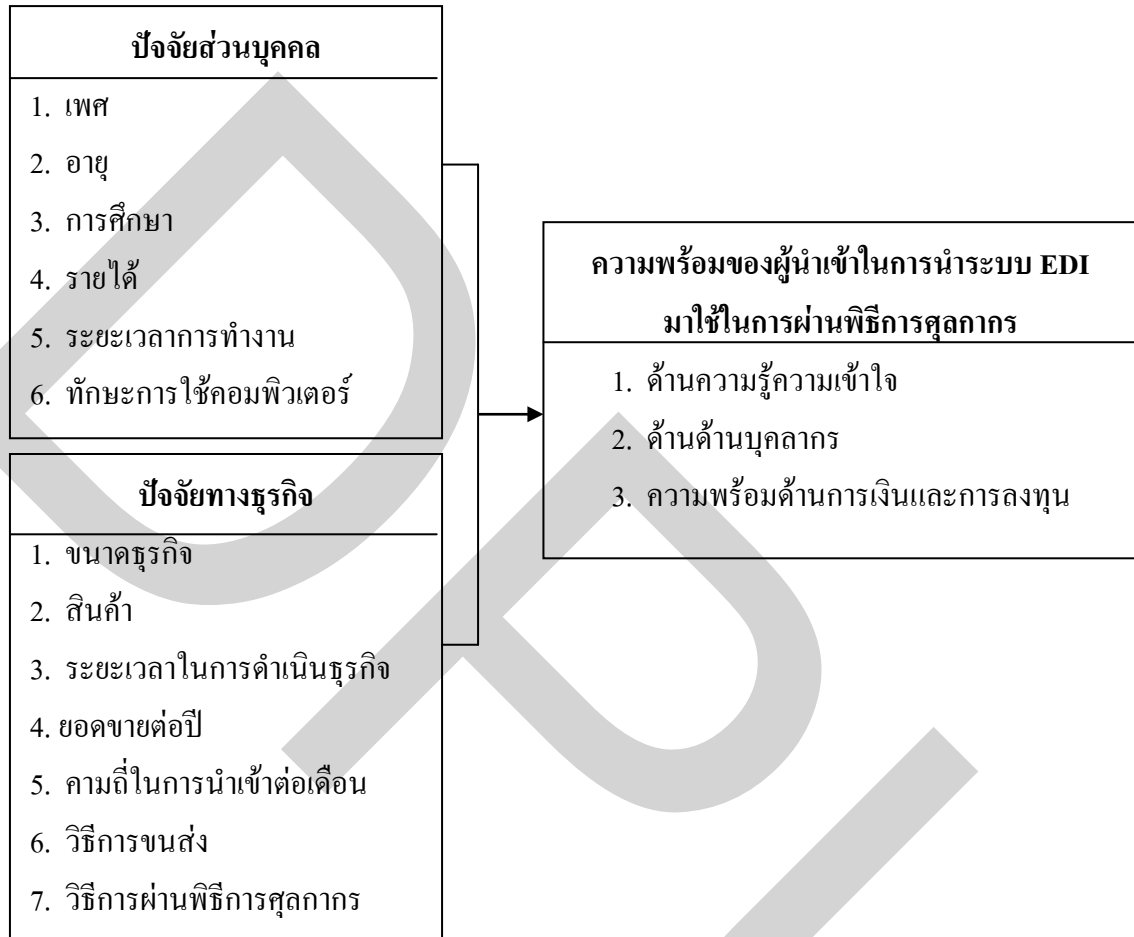
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
4. เกณฑ์การแปลความของค่าเฉลี่ย
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นผู้ประกอบการที่นำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาจัดจำหน่ายในประเทศไทย หรือนำสินค้าเข้ามาในประเทศเพื่อกระทำการส่งต่อสินค้าไปยังประเทศอื่นๆ โดยต้องผ่านพิธีการต่างๆ ของศุลกากรของประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีมูลค่าสูงสุด 6 ประเภทแรก ในปี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย สินค้าประเภทเครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องจักรกลใช้ในอุตสาหกรรม น้ำมันดิบ/น้ำมันสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5,300 ราย การหาขนาดตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้ตารางสำเร็จรูปของเทโร ยามาเนที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และมีความคลาดเคลื่อน +/- 5% ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 370 คน ซึ่งในการเก็บข้อมูลจะสุ่มตามความสะดวก ณ สำนักงานของผู้นำเข้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางธุรกิจ
  - 1.1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาการทำงาน และทักษะคอมพิวเตอร์
  - 1.2. ปัจจัยทางธุรกิจ ได้แก่ ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจ สินค้า ขนาดธุรกิจ ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร
2. ตัวแปรตาม ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ได้แก่
  - 2.1. ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ
  - 2.2. ความพร้อมด้านต้นทุน
  - 2.3. ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้น โดยมีรายละเอียดของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางธุรกิจ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) รวมจำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร โดยแบ่งความพร้อมออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ	รวม 8 ข้อ
2. ความพร้อมด้านบุคลากร	รวม 5 ข้อ
3. ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน	รวม 4 ข้อ

ลักษณะคำถามประกอบด้วยข้อความซึ่งผู้ตอบจะแสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยคำตอบที่ได้จะอยู่ในรูปของความพร้อมแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

ความพร้อมระดับมากที่สุด หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นมีความพร้อมระดับมากที่สุดต่อการนำระบบ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร

ความพร้อมระดับมาก หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นมีความพร้อมระดับมากต่อการนำระบบ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร

ความพร้อมระดับปานกลาง หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นมีความพร้อมระดับปานกลางต่อการนำระบบ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร

ความพร้อมระดับน้อย หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นมีความพร้อมระดับน้อยต่อการนำระบบ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร

ความพร้อมระดับน้อยที่สุด หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความมีความพร้อมระดับน้อยที่สุดต่อการนำระบบ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร

การตรวจให้คะแนน ได้กำหนดค่าของแต่ละคำตอบเป็นคะแนน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

มีความพร้อมระดับมากที่สุดเท่ากับ	5
มีความพร้อมระดับมากเท่ากับ	4
มีความพร้อมระดับปานกลางเท่ากับ	3
มีความพร้อมระดับน้อยเท่ากับ	2
มีความพร้อมระดับน้อยที่สุดเท่ากับ	1

ส่วนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questions)

การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

วิธีการสร้างและการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของการนำ EDI มาใช้ในพิธีการผ่านศุลกากร รวมถึงงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ และสร้างแบบสอบถาม โดยตั้งคำถามตามกรอบแนวความคิด เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์
3. นำแบบสอบถามที่ได้ในข้อ ๒ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศจำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรง ถูกต้อง และครบถ้วน
4. นำแบบสอบถามที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขแล้ว มาปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามเพื่อสำหรับนำไปทดลอง
5. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดลอง (Try out) เก็บข้อมูลกับผู้จัดการหรือเจ้าของกิจการ บริษัทนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 บริษัท เพื่อทดสอบความเข้าใจในคำถาม
6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบแอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Reliability Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8377 นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นในระดับดีปานกลาง
7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อให้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

เกณฑ์การแปลความของค่าเฉลี่ย

นำคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ยและกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลเป็น 5 ระดับ เพื่อประเมินค่านั้นใช้ตามเบส (Best, 1986 : 188-190) เกณฑ์การประเมินค่าความพร้อม พิจารณาจากเกณฑ์ คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ถ้าคะแนน 4.50 ขึ้นไป	หมายถึงมีความพร้อมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึงมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึงมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึงมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย
ต่ำกว่า 1.50	หมายถึงมีความพร้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรนี้ ได้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และได้กำหนดแนวทางในการวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย ดังกล่าวข้างต้น โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปสอบถามยังกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้นำเข้า เพื่อเก็บข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยส่วนธุรกิจ ข้อมูลด้านความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจ ความพร้อมด้านบุคลากร และความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน และความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร แบบสอบถามได้ถูกส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 420 ฉบับ ระหว่างวันที่ 21-25 มิถุนายน พุทธศักราช 2547 และกำหนดรับคืนภายในวันที่ 16 กรกฎาคม พุทธศักราช 2547 โดยได้รับคืนมาทั้งสิ้น 371 ฉบับ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ รวมทั้ง เว็บไซต์ ตลอดจนการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการนำเข้า และความพร้อมในการใช้ระบบ EDI ในประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอข้อมูลรายชื่อผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีมูลค่าสูงสุด 6 ประเภท แรกจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 420 ฉบับ โดยประสานงานกับเจ้าของกิจการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนำเข้าหรือด้านการผ่านพิธีการศุลกากรของกิจการนั้น ๆ พร้อมทั้งอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 21 – 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2547 และกำหนดรับคืนภายในวันที่ 16 กรกฎาคม พุทธศักราช 2547

3. เมื่อครบกำหนดแล้ว ได้มีผู้ส่งแบบสอบถามกลับมาทางไปรษณีย์จำนวน 127 ฉบับ และไปขอรับกลับด้วยตนเองและได้รับคืนมาจำนวน 264 ฉบับ รวมจำนวนที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 391 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 371 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88 ของจำนวนทั้งหมด

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

หลังจากที่ดำเนินการเก็บวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดรหัสข้อมูล จากแบบสอบถาม ลงในสมุดลงรหัส (Code Book) หลังจากนั้นทำการคีย์ข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งใช้ค่าทางสถิติ โดยพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้บรรยายลักษณะข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์รายคู่

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ โดยวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยใช้ค่า t-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์จะอยู่ในรูปตารางแจกแจงความถี่และจำนวนร้อยละ ตารางแสดงความสัมพันธ์ของความพร้อมต่างๆ รวมถึงตารางทดสอบสมมติฐานที่ผู้ศึกษาได้ตั้งขึ้น

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนธุรกิจ ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยธุรกิจแตกต่างกัน

ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนธุรกิจ ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล นำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
<i>เพศ</i>		
ชาย	139	37.50
หญิง	232	62.50
รวม	371	100.00
<i>อายุ</i>		
ไม่เกิน 30 ปี	103	27.70
31 – 40 ปี	155	41.80
41 – 50 ปี	99	26.70
51 ปีขึ้นไป	14	3.80
รวม	371	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
<i>ระดับการศึกษา</i>		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97	26.10
ปริญญาตรี	249	67.10
สูงกว่าปริญญาตรี	25	6.80
รวม	371	100.00
<i>ตำแหน่ง</i>		
พนักงาน	288	77.60
ผู้บริหาร	55	14.80
เจ้าของ	21	5.70
อื่นๆ	7	1.90
รวม	371	100.00
<i>ส่วนงาน / ฝ่าย</i>		
อื่นๆ	128	34.50
บริหาร	79	21.30
ธุรการ	70	18.90
จัดซื้อ	53	14.30
การเงิน	41	11.00
รวม	371	100.00
<i>อายุงาน</i>		
ไม่เกิน 5 ปี	120	32.30
6 – 10 ปี	104	28.00
11 – 15 ปี	70	18.90
16 ปีขึ้นไป	77	20.80
รวม	371	100.00
<i>รายได้</i>		
ต่ำกว่า 30,000 บาท	241	65.00
30,000 – 69,999 บาท	95	25.60
70,000 บาทขึ้นไป	35	9.40
รวม	371	100.00
<i>ทักษะคอมพิวเตอร์</i>		
ไม่ถนัด	50	13.50
มีทักษะเล็กน้อย	178	48.00
มีทักษะมาก	88	23.70
ถนัดเป็นอย่างดี	55	14.80
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 371 ราย ประกอบด้วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็น ร้อยละ 62.50 และ 37.50 ตามลำดับ

ช่วงอายุของตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.80 รองลงมาคือ ช่วงอายุไม่เกิน 30 ปี และช่วงอายุ 41 - 50 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 27.70 และ 26.70 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 3.80

ระดับการศึกษาของตัวอย่างเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 67.10 รองลงมาคือจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26.10 โดยกลุ่มตัวอย่างที่จบ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.80

ตำแหน่งของตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 77.60 รองลงมาคือมีตำแหน่งเป็น ผู้บริหาร และเจ้าของ คิดเป็นร้อยละ 14.80 และ 5.70 ตามลำดับ ส่วนตำแหน่งอื่นๆ มีไม่ถึงร้อยละ 2

ส่วนงาน / ฝ่ายของตัวอย่างเป็นฝ่ายอื่นๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมาคือฝ่าย บริหาร และธุรการ คิดเป็นร้อยละ 21.30 และ 18.90 ตามลำดับ ส่วนฝ่ายจัดซื้อ และการเงิน มีสัดส่วน ที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และ 11.00 ตามลำดับ

อายุงานของตัวอย่างเป็นผู้ที่มีอายุงานไม่เกิน 5 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.30 รองลงมาคือ มีอายุงานอยู่ในช่วงระหว่าง 6 – 10 ปี และช่วงอายุงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 20.80 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุงาน 11 – 15 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 18.90

รายได้ของตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.00 รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้ในช่วง 30,000 – 69,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.60 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้ ตั้งแต่ 70,000 บาทขึ้นไป มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 10

ทักษะคอมพิวเตอร์ของตัวอย่างเป็นผู้มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์เล็กน้อย มีสัดส่วนมากที่สุด คิด เป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์มาก คิดเป็นร้อยละ 23.70 ส่วนผู้ที่มีความถนัด ด้านคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี และไม่ถนัดด้านคอมพิวเตอร์ มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 14.80 และ 13.50 ตามลำดับ

การศึกษาปัจจัยส่วนธุรกิจ

ปัจจัยส่วนธุรกิจของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย ขนาดธุรกิจ สินค้า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ยอดขายต่อปี ความถี่ต่อเดือนในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนธุรกิจที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนธุรกิจของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ปัจจัยส่วนธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดธุรกิจ		
ต่ำกว่า 5 ล้านบาท	88	23.70
5 – 10 ล้านบาท	102	27.50
11 – 20 ล้านบาท	55	14.80
21 ล้านบาทขึ้นไป	126	34.00
รวม	371	100.00
สินค้า		
เคมีภัณฑ์	111	29.90
เครื่องจักรกลใช้ในอุตสาหกรรม	96	25.90
เครื่องไฟฟ้าและส่วนประกอบ	66	17.80
เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	45	12.10
แผงวงจรไฟฟ้า	34	9.20
น้ำมันดิบ / น้ำมันสำเร็จรูป	19	5.10
รวม	371	100.00
ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ		
ไม่เกิน 5 ปี	63	17.00
6 – 10 ปี	97	26.20
11 – 15 ปี	71	19.10
16 ปีขึ้นไป	140	37.70
รวม	371	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนธุรกิจ (ต่อ)	จำนวน	ร้อยละ
<i>ยอดขายต่อปี</i>		
ต่ำกว่า 25 ล้านบาท	127	34.20
25 – 50 ล้านบาท	103	27.80
51 – 100 ล้านบาท	36	9.70
101 ล้านบาทขึ้นไป	105	28.30
รวม	371	100.00
<i>ความถี่ต่อเดือนในการนำเข้า</i>		
ต่ำกว่า 3 ครั้ง	86	23.20
3 – 10 ครั้ง	121	32.60
11 – 15 ครั้ง	49	13.20
16 ครั้งขึ้นไป	115	31.00
รวม	371	100.00
<i>วิธีการขนส่ง</i>		
เรือ Container	278	74.90
เรือ Break bulk	29	7.80
เครื่องบิน	64	17.30
รวม	371	100.00
<i>วิธีการผ่านพิธีการศุลกากร</i>		
หน่วยงานของตนเอง	113	30.50
การจ้างแหล่งภายนอก (ตัวแทนออกของ)	258	69.50
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 2 ขนาดธุรกิจจำนวนทั้งหมด 371 ราย เป็นกลุ่มธุรกิจขนาดตั้งแต่ 21 ล้านบาทขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจขนาด 5 – 10 ล้านบาท และต่ำกว่า 5 ล้านบาท มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และ 23.70 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มธุรกิจขนาด 11 – 20 ล้านบาท มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.80

ประเภทของธุรกิจที่ดำเนินการของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร จะเป็นธุรกิจประเภทเคมีภัณฑ์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.90 รองลงมาคือ ธุรกิจประเภทเครื่องจักรกล ใช้ในอุตสาหกรรม เครื่องไฟฟ้าและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 25.90 17.80 และ 12.10 ตามลำดับ ส่วนธุรกิจประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมา มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 10

ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาคือมีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจอยู่ในช่วง ระหว่าง 6 – 10 ปี และ 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.20 และ 19.10 ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาในการ ดำเนินธุรกิจที่ไม่เกิน 5 ปี มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.00

ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มียอดขายต่อปีต่ำกว่า 25 ล้านบาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.20 รองลงมาคือ กลุ่มที่มียอดขายต่อปีตั้งแต่ 101 ล้านบาทขึ้นไป และ มียอดขายต่อปีอยู่ในช่วงระหว่าง 25 – 50 ล้านบาท ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 28.30 และ 27.80 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่มียอดขายต่อปีอยู่ในช่วง 51 – 100 ล้านบาท มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 10

ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้า สินค้าอยู่ในช่วง 3 – 10 ครั้ง และตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไป มากที่สุดในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 32.60 และ 31.00 ตามลำดับ รองลงมาคือ มีความถี่ต่อเดือนต่ำกว่า 3 ครั้งในการนำเข้าสินค้า คิดเป็น ร้อยละ 23.20 ส่วนความถี่ต่อเดือนในช่วงระหว่าง 11 – 15 ครั้ง มีสัดส่วนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.20

ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีวิธีการขนส่งแบบใช้เรือ Container มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 74.90 รองลงมาคือ ใช้วิธีการขนส่งทางเครื่องบินในการนำเข้าสินค้า คิดเป็นร้อยละ 17.30 ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีการขนส่งแบบเรือ Break bulk มีสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 8

ผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีวิธีการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยการจ้างแหล่งภายนอก (ตัวแทนออกของ) มากกว่าการดำเนินการด้วยหน่วยงานของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 69.50 และ 30.50 ตามลำดับ

การศึกษาความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของ
ไทย

การวิเคราะห์ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร
ของกลุ่มตัวอย่างได้วิเคราะห์สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยจะนำเสนอจำแนก
ตามองค์ประกอบของความพร้อมในด้านต่างๆ อันประกอบไปด้วยด้านความรู้และความเข้าใจ ด้าน
บุคลากร และด้านการเงินและการลงทุน ดังตารางที่ 3 - 6

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยความพร้อมของผู้นำเข้า
ระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ปัจจัยความพร้อม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านความรู้และความเข้าใจ	3.14	0.80	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	2.82	0.93	ปานกลาง
ด้านการเงินและการลงทุน	3.10	0.95	ปานกลาง
รวม	3.02	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ถ้า
พิจารณาเป็นรายละเอียด ผู้นำเข้ามีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้าน
การเงินและการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.14 2.82 และ 3.10 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านความรู้และ ความเข้าใจ ในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ความพร้อมในด้านความรู้และ ความเข้าใจ	ความพร้อม					$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
บริษัทใช้คอมพิวเตอร์ในการ ปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ	33.20	37.70	19.90	5.90	3.20	3.92	1.02	มาก
บริษัทใช้อินเตอร์เน็ตเป็นเครื่องมือใน การรับข้อมูลข่าวสารอีกทางหนึ่ง	23.70	37.20	25.10	8.90	5.10	3.65	1.09	มาก
บริษัทใช้ E-Mail เป็นเครื่องมือในการ ติดต่อสื่อสารอีกทางหนึ่ง	30.20	34.50	19.90	9.20	6.20	3.73	1.16	มาก
บริษัทเคยติดต่อหรือได้รับการติดต่อ จากผู้ให้บริการ EDI หรือเจ้าหน้าที่ กรมศุลกากรเกี่ยวกับข้อมูลของระบบ EDI	7.80	23.70	32.10	19.90	16.40	2.87	1.18	ปาน กลาง
บริษัทมีข้อมูลหรือติดตามข่าวสาร เกี่ยวกับธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์หรือ ธุรกรรมอื่นๆ ที่ต้องทำผ่านอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การโอนเงินชำระเจ้าหน้าที่ผ่าน ธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น	7.00	23.70	31.80	22.90	14.60	2.86	1.14	ปาน กลาง
บริษัทมีข้อมูลหรือติดตามข่าวสาร เกี่ยวกับการร่างกฎหมายเทคโนโลยี สารสนเทศหลายฉบับซึ่งคุ้มครองการ ทำธุรกรรมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์	2.70	17.30	33.20	29.10	17.80	2.58	1.05	ปาน กลาง
บริษัทได้ใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธี การศุลกากรอยู่แล้ว	22.10	22.40	19.70	16.40	19.40	3.11	1.42	ปาน กลาง
บริษัทได้ใช้ระบบ EDI กับงาน ประเภทอื่นของบริษัทอยู่แล้ว เช่น การ ออกใบสั่งซื้อ การยืนยันใบสั่งซื้อ การ โอนเงินผ่านธนาคารด้วย อิเล็กทรอนิกส์	3.50	17.30	26.70	22.60	29.90	2.42	1.18	น้อย
ค่าเฉลี่ยความพร้อม โดยรวม						3.14	0.80	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4 ความพร้อมในด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้ นำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายละเอียด บริษัทใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานในฝ่าย ต่าง ๆ บริษัทใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสารอีกทางหนึ่งและบริษัทใช้อีเมล (E – mail) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอีกทางหนึ่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$ 3.65 และ 3.73 ตามลำดับ) บริษัทได้ใช้ระบบ EDI กับงานประเภทอื่นของบริษัทอยู่แล้ว เช่น การออกไปสั่งซื้อ การ ยืนยันใบสั่งซื้อ การโอนเงินผ่านธนาคารด้วยอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.42$) นอกนั้นอยู่ใน ระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ความพร้อมในด้านบุคลากร	ความพร้อม					$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
บริษัทที่มีบุคลากรซึ่งมีความชำนาญและมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	12.40	34.00	38.50	8.90	6.20	3.37	1.01	ปานกลาง
บริษัทเคยส่งพนักงานเข้ารับการฝึกอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในงานในองค์กร	3.80	21.60	30.70	20.80	23.20	2.62	1.16	ปานกลาง
บริษัทมีบุคลากรซึ่งมีประสบการณ์ในงานที่ใช้ระบบ EDI	6.20	18.90	28.00	26.40	20.50	2.64	1.18	ปานกลาง
ท่านหรือบุคลากรในบริษัทเคยเสนอต่อฝ่ายบริหารหรือผู้มีอำนาจของบริษัทให้นำระบบ EDI มาใช้กับงานในฝ่ายต่างๆ ของบริษัท	5.70	16.70	29.60	23.70	24.30	2.56	1.18	ปานกลาง
ถ้ารัฐบาลมีนโยบายยกเลิกการผ่านพิธีการศุลกากรแบบเดิม (Manual) โดยให้เปลี่ยนเป็นระบบ EDI บริษัทพร้อมที่จะดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยหน่วยงานของตนเองแทนที่จะจ้างแหล่งภายนอก	11.10	21.00	34.80	16.40	16.70	2.93	1.21	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยความพร้อมโดยรวม						2.82	0.93	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 ความพร้อมในด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายละเอียด บุคลากรมีความพร้อมทุกๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.56$ ถึง 3.37)

ตารางที่ 6 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมในด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ความพร้อมในด้านการเงิน และการลงทุน	ความพร้อม					$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
บริษัทได้สังเกตเห็นผลประโยชน์ของการใช้ระบบ EDI และสามารถลงทุนซื้ออุปกรณ์และ Software ได้ทันที	11.10	27.50	29.90	17.00	14.60	3.04	1.21	ปานกลาง
บริษัทพร้อมที่จะใช้ระบบ EDI กับงานในฝ่ายต่างๆ ของบริษัท เพราะมีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ครบอยู่แล้วเพียงลงทุนอีกเล็กน้อยเพื่อซื้อ Software	12.90	25.60	28.00	20.80	12.70	3.05	1.22	ปานกลาง
บริษัทไม่มีนโยบายที่จะดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยหน่วยงานของตนเองเพราะต้นทุนการจ้างแหล่งภายนอกถูกกว่าและยุ่งยากน้อยกว่า	18.60	25.90	28.00	14.30	13.20	3.22	1.27	ปานกลาง
เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว บริษัทมีความพร้อมที่จะนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	14.30	25.60	31.00	14.80	14.30	3.11	1.24	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยความพร้อม โดยรวม						3.10	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 ความพร้อมในด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง ถ้าพิจารณาเป็นรายละเอียด ผู้นำเข้ามีความพร้อมในทุกๆ ด้านของการเงินและการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.04 ถึง 3.22)

การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร ดังมีผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 7 - 13

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของการใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากร

การใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากร	จำนวน	ร้อยละ
ใช้	170	45.80
ไม่ใช้	101	27.20
ไม่แสดงความคิดเห็น	100	27.00
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 7 ผู้นำเข้านำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร จำนวนทั้งหมด 371 ราย จะมีบริษัทนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.80 รองลงมาคือ ไม่นำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร และไม่แสดงความคิดเห็น มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 27.20 และ 27.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรจำแนกตาม
เหตุผล

เหตุผลในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	จำนวน	ร้อยละ
มีความสะดวก รวดเร็ว และเป็นการพัฒนาธุรกิจให้ดีขึ้น	108	63.53
มีความพร้อมด้านบุคลากร	27	15.88
ประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าเดิม	16	9.41
อยู่ในขั้นตอนศึกษา ทำความเข้าใจระบบ	9	5.29
มีความทันสมัย	4	2.35
เพื่อความสอดคล้องกับระบบของกรมศุลกากร	4	2.35
ข้อมูลมีความถูกต้อง ง่ายต่อการตรวจสอบ	2	1.19
รวม	170	100.00

จากตารางที่ 8 เหตุผลในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร จำนวนทั้งหมด 371 ราย มีเหตุผลในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรคือ มีความสะดวก รวดเร็ว และเป็นการพัฒนาธุรกิจให้ดีขึ้น มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.53 ส่วนการมีความพร้อมด้านบุคลากร และประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าเดิม เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 15.88 และ 9.41 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอื่นๆ มีไม่ถึงร้อยละ 6

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการไม่นำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรจำแนกตาม เหตุผล

เหตุผลในการไม่นำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	จำนวน	ร้อยละ
การจ้างตัวแทนออกของมีความสะดวก และเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการใช้ระบบ EDI	60	58.98
ไม่เข้าใจในระบบ และขาดข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติ	13	12.82
ขึ้นอยู่กับนโยบายและผู้บริหารของบริษัท	10	10.26
ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร	8	7.69
เกรงจะมีปัญหาย้อนหลัง	7	6.41
เคยติดต่อขอความร่วมมือแต่ได้รับการอำนวยความสะดวกน้อยมาก	2	2.56
กลัวความลับรั่วไหล	1	1.28
รวม	101	100.00

จากตารางที่ 9 เหตุผลในการไม่นำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร จำนวนทั้งหมด 371 ราย มีเหตุผลในการไม่นำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรคือ การจ้างตัวแทนออกของมีความสะดวก และเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการใช้ระบบ EDI มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.98 ส่วนความไม่เข้าใจในระบบและขาดข้อมูลข่าวสารในการปฏิบัติ การขึ้นอยู่กับนโยบายและผู้บริหารของบริษัท ไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร และเกรงจะมีปัญหาย้อนหลัง เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 12.82 10.26 7.69 และ 6.41 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอื่นๆ มีไม่ถึงร้อยละ 3

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของการใช้ตัวแทนออกของต่อไป

ตัวแทนออกของ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ตัวแทนออกของต่อไป	193	52.00
ไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไป	77	20.80
ไม่แสดงความคิดเห็น	101	27.20
รวม	371	100.00

จากตารางที่ 10 การใช้ตัวแทนออกของ (Custom Brokers) ต่อไป จำนวนทั้งหมด 371 ราย ใช้ตัวแทนออกของต่อไปมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.00 ส่วนการไม่แสดงความคิดเห็น และไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไป เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 27.20 และ 20.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการใช้ตัวแทนออกของต่อไปจำแนกตามเหตุผล

เหตุผลในการใช้ตัวแทนออกของต่อไป	จำนวน	ร้อยละ
ตัวแทนออกของมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากร	111	57.52
การจ้างตัวแทนออกของสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายต่ำ	40	20.91
บริษัทมีขนาดเล็ก นำเข้าสินค้าไม่มากจึงไม่คุ้มกับการลงทุนทั้งด้านบุคลากรและการวางระบบ	27	13.72
ต้องการได้รับสิทธิพิเศษในการออกของ	9	4.58
บริษัทไม่มีความรู้ในระบบ EDI	6	3.27
รวม	193	100.00

จากตารางที่ 11 เหตุผลในการใช้ตัวแทนออกของต่อไปในการผ่านพิธีการศุลกากร จำนวนทั้งหมด 371 ราย มีเหตุผลในการใช้ตัวแทนออกของต่อไปในการผ่านพิธีการศุลกากรคือ ตัวแทนออกของมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากร มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.52 ส่วนการจ้างตัวแทนออกของสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายต่ำ และบริษัทมีขนาดเล็ก นำเข้าสินค้าไม่มากจึงไม่คุ้มกับการลงทุนทั้งด้านบุคลากรและการวางระบบ เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 20.91 และ 13.72 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอื่นๆ มีไม่ถึงร้อยละ 5

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของการไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไปจำแนกตามเหตุผล

เหตุผลในการไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไป	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทสามารถดำเนินการได้เองและเป็นการลดขั้นตอนต่างๆ ลง	73	94.12
อยู่ในขั้นตอนศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการดำเนินการเองกับการใช้ตัวแทนออกของต่อไปว่าวิธีใดจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่ากัน	4	5.88
รวม	77	100.00

จากตารางที่ 12 เหตุผลในการไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไปในการผ่านพิธีการศุลกากรจำนวนทั้งหมด 371 ราย มีเหตุผลในการไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไปในการผ่านพิธีการศุลกากรคือบริษัทสามารถดำเนินการได้เองและเป็นการลดขั้นตอนต่างๆ ลง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.12 ส่วนการอยู่ในขั้นตอนศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการดำเนินการเองกับการใช้ตัวแทนออกของต่อไปว่าวิธีใดจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่ากัน เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 5.88

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของระบบ EDI ในปัจจุบันยังใช้ไม่สมบูรณ์แบบจำแนกตามเหตุผล

เหตุผลที่ระบบ EDI ในปัจจุบัน ยังใช้ไม่สมบูรณ์แบบ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในเรื่อง EDI	97	38.96
การใช้ EDI เป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากกว่าการใช้ตัวแทนออกของ	43	17.27
ไม่มีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ บุคลากร และเงินทุน	42	16.87
เป็นบริษัทขนาดเล็กจึงไม่คุ้มในการลงทุน	26	10.44
ผลประโยชน์และการคอร์รัปชันที่ต้องจ่ายเพื่อความรวดเร็วในการนำ สินค้าออกจากคลัง	12	4.82
ภาครัฐไม่ได้มีการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การอบรมให้ความรู้ การให้บริการ ประกอบกับภาคเอกชนไม่ได้ให้ ความสำคัญเพราะบริการที่ใช้อยู่มีประสิทธิภาพที่ดี	10	4.02
กำลังพัฒนาอยู่	6	2.41
เกรงจะมีปัญหาอันหลังหรือการตรวจสอบย้อนหลัง	4	1.61
กลัวความลับรั่วไหล	3	1.20
หลีกเลี่ยงภาษีหรือผิดกฎหมาย	3	1.20
อยู่ในขั้นเริ่มต้นใช้	2	0.80
การเก็บภาษียังไม่ชัดเจน	1	0.40
รวม	249	100.00

หมายเหตุ ผู้ตอบไม่ได้ตอบคำถามนี้ทุกราย เนื่องจากเป็นคำถามปลายเปิด

จากตารางที่ 13 เหตุผลที่ระบบ EDI ในปัจจุบันยังใช้ไม่สมบูรณ์แบบ จำนวนทั้งหมด 371 ราย มีเหตุผลคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในเรื่อง EDI มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.96 ส่วนการใช้ EDI เป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากกว่าการใช้ตัวแทนออกของ ไม่มีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ บุคลากร และเงินทุน เป็นบริษัทขนาดเล็กจึงไม่คุ้มในการลงทุน ผลประโยชน์และการคอร์รัปชันที่ต้องจ่ายเพื่อความรวดเร็วในการนำสินค้าออกจากคลัง และภาครัฐไม่ได้มีการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ การอบรมให้ความรู้ การให้บริการ ประกอบกับภาคเอกชนไม่ได้ให้ความสำคัญเพราะบริการที่ใช้อยู่มีประสิทธิภาพที่ดี เป็นอันดับรองลงมา มีเพียงร้อยละ 17.27 16.87 10.44 4.82 และ 4.02 ตามลำดับ ส่วนเหตุผลอื่นๆ มีไม่ถึงร้อยละ 3

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยธุรกิจแตกต่างกัน

การนำเสนอในตอนนี้จะนำเสนอเพื่อตอบสนองสมมติฐานดังนี้

1. ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยธุรกิจแตกต่างกันจะมีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว กำหนดเกณฑ์ในการทดสอบไว้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS ได้ผลการทดสอบดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยธุรกิจแตกต่างกันจะมีระดับความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบคือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยธุรกิจ การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อนี้ จะจำแนกเป็นสมมติฐานย่อยดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1.1 ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ศึกษาประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ส่วนงาน / ฝ่าย อายุงาน รายได้ และทักษะคอมพิวเตอร์ ปัจจัยความพร้อม มีปัจจัยย่อยๆ 3 ปัจจัย คือ ด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุน การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อนี้จำแนกเป็นสมมติฐานเป็นย่อยๆ ดังนี้

1.1.1 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าเพศหญิง มีต่อเพศชาย

1.1.2 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีอายุแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.3 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.4 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.5 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีส่วนงาน / ฝ่ายแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.6 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีอายุงานแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.7 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีรายได้แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.1.8 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.1.1 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าเพศหญิงมีต่อเพศชาย

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระหว่างเพศหญิงและชาย

ปัจจัยความพร้อม	ความพร้อม				ค่าสถิติที่ใช้	
	$\bar{x}$		S.D.		t	p-value
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ด้านความรู้และความเข้าใจ	3.07	3.18	0.75	0.83	1.28	0.200
ด้านบุคลากร	2.82	2.82	0.83	0.99	0.05	0.958
ด้านการเงินการลงทุน	3.16	3.07	0.87	0.99	0.88	0.376

จากตารางที่ 14 ปัจจัยความพร้อมในการนำระบบ EDI ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าเพศชายและหญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1.2 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีอายุแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีช่วง
อายุแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.658	3	1.219	1.890	0.131
	ภายในกลุ่ม	236.811	367	0.645		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.632	3	0.544	0.614	0.606
	ภายในกลุ่ม	324.860	367	0.885		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	3.214	3	1.071	1.180	0.317
	ภายในกลุ่ม	333.311	367	0.908		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 15 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ ด้าน
บุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีอายุแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1.3 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระดับ
การศึกษาแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	5.417	2	2.708	4.240	0.015*
	ภายในกลุ่ม	235.052	368	0.639		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.370	2	0.685	0.776	0.461
	ภายในกลุ่ม	325.122	368	0.883		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	4.811	2	2.405	2.668	0.071
	ภายในกลุ่ม	331.715	368	0.901		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 16 ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านการเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีระดับ
การศึกษาแตกต่างกัน มีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ไม่แตกต่างกัน แต่ความพร้อมในการนำ
ระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้และความเข้าใจของผู้นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้
นำเข้าที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี (2.94)	ปริญญาตรี (3.19)	สูงกว่าปริญญาตรี (3.33)
ต่ำกว่าปริญญาตรี (2.94)		-0.2516*	-0.3878*
ปริญญาตรี (3.19)			-0.1362
สูงกว่าปริญญาตรี (3.33)			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี มีความพร้อมด้านความรู้
ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้สูงกว่าระดับต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
แต่ระหว่างระดับสูงกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรีมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างไม่
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.1.4 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มี
ตำแหน่งแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.773	3	0.258	0.394	0.757
	ภายในกลุ่ม	239.696	367	0.653		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2.158	3	0.719	0.814	0.487
	ภายในกลุ่ม	324.334	367	0.884		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	1.690	3	0.563	0.617	0.604
	ภายในกลุ่ม	334.835	367	0.912		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 18 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ ด้าน
บุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1.5 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีส่วนงาน / ฝ่ายแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มี
ส่วนงาน / ฝ่ายแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.893	4	2.223	3.514	0.008*
	ภายในกลุ่ม	231.575	366	0.633		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3.784	4	0.946	1.073	0.370
	ภายในกลุ่ม	322.708	366	0.882		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	1.103	4	0.276	0.301	0.877
	ภายในกลุ่ม	335.422	366	0.916		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 19 ความพร้อมด้านบุคลากรและด้านการเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าซึ่งมี
ส่วนงาน/ฝ่ายแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความพร้อมในการนำระบบ
EDI มาใช้ด้านความรู้และความเข้าใจของผู้นำเข้าที่มีส่วนงาน / ฝ่ายแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้
นำเข้าที่มีส่วนงาน / ฝ่ายแตกต่างกัน

ส่วนงาน / ฝ่าย	อื่นๆ (3.27)	บริหาร (3.22)	จัดซื้อ (3.14)	การเงิน (3.08)	ธุรการ (2.84)
อื่นๆ (3.27)	-	0.0500	0.1253	0.1861	0.4251*
บริหาร (3.22)			0.0753	0.1362	0.3751*
จัดซื้อ (3.14)				0.0609	0.2998*
การเงิน (3.08)					0.2389
ธุรการ (2.84)					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ส่วนงานด้านธุรการมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าส่วนงานด้านบริหาร การจัดซื้อ และอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกับส่วนงานด้านการเงิน ส่วนงาน/ฝ่ายคู่อื่นนอกจากนี้มีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 1.1.6 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีอายุงานแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีอายุงานแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.629	3	0.876	1.352	0.257
	ภายในกลุ่ม	237.840	367	0.648		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	5.154	3	1.718	1.962	0.119
	ภายในกลุ่ม	321.338	367	0.876		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	3.889	3	1.296	1.430	0.234
	ภายในกลุ่ม	332.636	367	0.906		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 21 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ
ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีอายุงานแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1.7 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีรายได้แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีรายได้แตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	2.447	2	1.224	1.892	0.152
	ภายในกลุ่ม	238.021	368	0.647		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	0.411	2	0.205	0.232	0.793
	ภายในกลุ่ม	326.081	368	0.886		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	0.250	2	0.125	0.137	0.872
	ภายในกลุ่ม	336.275	368	0.914		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 22 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ
ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีรายได้แตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.1.8 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	20.467	3	6.822	11.381	0.000*
	ภายในกลุ่ม	220.001	367	0.599		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	6.644	3	2.215	2.541	0.056
	ภายในกลุ่ม	319.848	367	0.872		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	9.520	3	3.173	3.561	0.014*
	ภายในกลุ่ม	327.005	367	0.891		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 23 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้และความเข้าใจ และด้านการเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ปัจจัยด้านบุคลากร ผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกันมีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 24 และ 25

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้
นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน

ทักษะคอมพิวเตอร์	มีทักษะมาก (3.34)	ถนัดเป็นอย่างดี (3.29)	มีทักษะเล็กน้อย (3.15)	ไม่ถนัด (2.58)
มีทักษะมาก (3.34)	-	0.0534	0.1956	0.7616*
ถนัดเป็นอย่างดี (3.29)		-	0.1422	0.7082*
มีทักษะเล็กน้อย (3.15)			-	0.5660*
ไม่ถนัด (2.58)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผู้นำเข้าที่ไม่ถนัดในทักษะคอมพิวเตอร์มีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ทุก ๆ ระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มีทักษะระดับอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้
นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์แตกต่างกัน

ทักษะคอมพิวเตอร์	มีทักษะมาก (3.31)	มีทักษะเล็กน้อย (3.12)	ถนัดเป็นอย่างดี (2.95)	ไม่ถนัด (2.81)
มีทักษะมาก (3.31)	-	0.1861	0.3563*	0.5053*
มีทักษะเล็กน้อย (3.12)			0.1701	0.3192*
ถนัดเป็นอย่างดี (2.95)				0.1491
ไม่ถนัด (2.81)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 25 ผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์มากมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่ถนัดการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอย่างดีและไม่ถนัดการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์เล็กน้อยมีความพร้อมสูงกว่าผู้นำเข้าที่ไม่ถนัดการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

สมมติฐานที่ 1.2 ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนธุรกิจแตกต่างกัน มีความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกัน

ปัจจัยส่วนธุรกิจที่ศึกษาประกอบไปด้วย ขนาดธุรกิจ สินค้า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ยอดขายต่อปี ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร ปัจจัยความพร้อม มีปัจจัยย่อยๆ 3 ปัจจัย คือ ด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุน การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อนี้จะจำแนกเป็นสมมติฐานเป็นย่อยๆ ดังนี้

1.2.1 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.2.2 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.2.3 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ แตกต่างกันอย่างมีความแตกต่างกัน

1.2.4 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.2.5 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีความถี่ในการนำเข้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.2.6 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีวิธีการขนส่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

1.2.7 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีวิธีการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2.1 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	17.094	3	5.698	9.361	0.000*
	ภายในกลุ่ม	223.375	367	0.609		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	5.584	3	1.861	2.129	0.096
	ภายในกลุ่ม	320.908	367	0.874		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	8.507	3	2.836	3.173	0.024*
	ภายในกลุ่ม	328.019	367	0.894		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 26 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้และความเข้าใจ และด้าน
การเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดัง ตารางที่ 27 และ 28 ส่วนความพร้อมด้าน
บุคลากรของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน

ขนาดธุรกิจ	21 ล้านบาทขึ้นไป (3.34)	5-10 ล้านบาท (3.20)	11-20 ล้านบาท (3.13)	ต่ำกว่า 5 ล้านบาท (2.78)
21 ล้านบาทขึ้นไป (3.34)	-	0.1460	0.2141	0.5655*
5-10 ล้านบาท (3.20)			0.0681	0.4195*
11-20 ล้านบาท (3.13)				0.3514*
ต่ำกว่า 5 ล้านบาท (2.78)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 27 ผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจต่ำกว่า 5 ล้านบาทมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจต่าง ๆ กันตั้งแต่ 5 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจแตกต่างกัน

ขนาดธุรกิจ	11-20 ล้านบาท (3.26)	21 ล้านบาทขึ้นไป (3.25)	5-10 ล้านบาท (3.00)	ต่ำกว่า 5 ล้านบาท (2.90)
11-20 ล้านบาท (3.26)	-	0.0117	0.2538	0.3574*
21 ล้านบาทขึ้นไป (3.25)			0.2422	0.3457*
5-10 ล้านบาท (3.00)				0.1036
ต่ำกว่า 5 ล้านบาท (2.90)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 28 ผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจต่ำกว่า 5 ล้านบาทมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีขนาด 11-20 ล้านบาทและขนาด 21 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจอื่น ๆ มีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2.2 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	4.462	5	0.892	1.380	0.231
	ภายในกลุ่ม	236.007	365	0.647		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	8.771	5	1.754	2.015	0.076
	ภายในกลุ่ม	317.721	365	0.870		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	14.277	5	2.855	3.234	0.007*
	ภายในกลุ่ม	322.249	365	0.883		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 29 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านการเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 30 ส่วนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีสินค้าแตกต่างกัน

สินค้า	แผงวงจรไฟฟ้า (3.38)	เครื่อง คอมพิวเตอร์ (3.27)	เคมีภัณฑ์ (3.25)	น้ำมัน (3.14)	เครื่องจักรกล (2.92)	เครื่องไฟฟ้า (2.84)
แผงวงจรไฟฟ้า (3.38)	-	0.1046	0.1256	0.2376	0.4579*	0.5414*
เครื่อง คอมพิวเตอร์ (3.27)			0.0210	0.1330	0.3533*	0.4369*
เคมีภัณฑ์ (3.25)				0.1120	0.3323*	0.4158*
น้ำมัน (3.14)					0.2203	0.3038
เครื่องจักรกล (2.92)						0.0836
เครื่องไฟฟ้า (2.84)						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 30 ผู้นำเข้าสินค้าประเภทเครื่องไฟฟ้ามีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าสินค้าประเภทแผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์และเคมีภัณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าสินค้าประเภทอื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2.3 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ แตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	9.688	3	3.229	5.136	0.002*
	ภายในกลุ่ม	230.780	367	0.629		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	16.496	3	5.499	6.510	0.000*
	ภายในกลุ่ม	309.996	367	0.845		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	15.093	3	5.031	5.744	0.001*
	ภายในกลุ่ม	321.432	367	0.876		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 31 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้าน
บุคลากร และด้านการเงินและการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันมีความ
พร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดัง
ตารางที่ 32 - 34

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน

ระยะเวลาในการ ดำเนินธุรกิจ	16 ปีขึ้นไป	11-15 ปี	6-10 ปี	ไม่เกิน 5 ปี
16 ปีขึ้นไป (3.27)	-	0.2119*	0.2119*	0.4337*
11-15 ปี (3.25)			0.1921	0.4140*
6-10 ปี (3.06)				0.2219
ไม่เกิน 5 ปี (2.84)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 32 ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในช่วงต่าง ๆ ตั้งแต่ 15 ปีลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจระหว่าง 11-15 ปีมีความพร้อมสูงกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่ดำเนินธุรกิจในระยะเวลาอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของ
ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน

ระยะเวลาในการ ดำเนินธุรกิจ	16 ปีขึ้นไป	11-15 ปี	6-10 ปี	ไม่เกิน 5 ปี
16 ปีขึ้นไป (3.02)	-	0.0397	0.4035*	0.4835*
11-15 ปี (2.98)			0.3638*	0.4438*
6-10 ปี (2.61)				0.0800
ไม่เกิน 5 ปี (2.53)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 33 ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปี และ 6-10 ปี มีความพร้อมด้านบุคลากร ในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจระหว่าง 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่ดำเนินธุรกิจในระยะเวลาอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้
ของผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจแตกต่างกัน

ระยะเวลาในการ ดำเนินธุรกิจ	16 ปีขึ้นไป (3.27)	11-15 ปี (3.18)	6-10 ปี (3.06)	ไม่เกิน 5 ปี (2.69)
16 ปีขึ้นไป (3.27)		0.0884	0.2106	0.5766*
11-15 ปี (3.18)			0.1222	0.4882*
6-10 ปี (3.06)				0.3660*
ไม่เกิน 5 ปี (2.69)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 34 ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปีมีความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมด้านการเงินการลงทุนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2.4 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	15.331	3	5.110	8.330	0.000*
	ภายในกลุ่ม	225.138	367	0.613		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	8.645	3	2.882	3.327	0.020*
	ภายในกลุ่ม	317.847	367	0.866		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	1.201	3	0.400	0.438	0.726
	ภายในกลุ่ม	335.324	367	0.914		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 35 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้ความเข้าใจ และด้าน
บุคลากรของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 36 – 37 ส่วนปัจจัยด้านบุคลากรมีความ
พร้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน

ยอดขายต่อปี	25-50 ล้านบาท	101 ล้านบาทขึ้นไป	51-100 ล้านบาท	ต่ำกว่า 25 ล้านบาท
	(3.34)	(3.26)	(3.15)	(2.87)
25-50 ล้านบาท		0.0816	0.1908	0.4770*
(3.34)				
101 ล้านบาทขึ้นไป			0.1092	0.3954*
(3.26)				
51-100 ล้านบาท				0.2862
(3.15)				
ต่ำกว่า 25 ล้านบาท				-
(2.87)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 36 ผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีต่ำกว่า 25 ล้านบาทมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มียอดขาย 25-50 ล้านบาทและยอดขาย 101 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปี 51-100 บาทมีความพร้อมต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มียอดขาย 25-50 ล้านบาท และ 101 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดขายในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีแตกต่างกัน

ยอดขายต่อปี	25-50 ล้านบาท	101 ล้านบาทขึ้นไป	51-100 ล้านบาท	ต่ำกว่า 25 ล้านบาท
	(3.04)	(2.84)	(2.72)	(2.65)
25-50 ล้านบาท		0.1951	0.3130	0.3809*
(3.04)				
101 ล้านบาทขึ้นไป			0.1179	0.1859
(2.84)				
51-100 ล้านบาท				0.0679
(2.72)				
ต่ำกว่า 25 ล้านบาท				-
(2.65)				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 37 ผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีต่ำกว่า 25 ล้านบาทมีความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปี 25-50 ล้านบาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2.5 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 38 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	28.041	3	9.347	16.148	0.000*
	ภายในกลุ่ม	212.428	367	0.579		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	33.861	3	11.287	14.155	0.000*
	ภายในกลุ่ม	292.631	367	0.797		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	28.444	3	9.481	11.294	0.000*
	ภายในกลุ่ม	308.081	367	0.839		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 38 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้าน
บุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกันมีความพร้อม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อทำการวิเคราะห์เป็นรายคู่ได้ผลดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน

ความถี่ต่อเดือน	16 ครั้งขึ้นไป	11-15 ครั้ง	3-10 ครั้ง	ต่ำกว่า 3 ครั้ง
	(3.47)	(3.13)	(3.13)	(2.71)
16 ครั้งขึ้นไป (3.47)		0.3413*	0.3427*	0.7544*
11-15 ครั้ง (3.13)			0.0015	0.4132*
3-10 ครั้ง (3.13)				0.4117*
ต่ำกว่า 3 ครั้ง (2.71)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 39 ผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไปมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 15 ครั้งลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือน 11-15 ครั้ง และ 3-10 ครั้ง มีความพร้อมสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่ำกว่า 3 ครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 40 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ของ ผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน

ความถี่ต่อเดือน	16 ครั้งขึ้นไป	3-10 ครั้ง	11-15 ครั้ง	ต่ำกว่า 3 ครั้ง
	(3.21)	(2.84)	(2.54)	(2.43)
16 ครั้งขึ้นไป (3.21)		0.3642*	0.6635*	0.7732*
3-10 ครั้ง (2.84)			0.2993*	0.4091*
11-15 ครั้ง (2.54)				0.1097
ต่ำกว่า 3 ครั้ง (2.43)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 40 ผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนสูงกว่า 16 ครั้งมีความพร้อมด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 15 ครั้งลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือน 3-10 ครั้งมีความพร้อมสูงกว่าผู้นำเข้าต่อเดือน 11-15 ครั้ง และต่ำกว่า 3 ครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์รายคู่ความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าที่มีความถี่ต่อเดือนในการนำเข้าแตกต่างกัน

ความถี่ต่อเดือน	16 ครั้งขึ้นไป	11-15 ครั้ง	3-10 ครั้ง	ต่ำกว่า 3 ครั้ง
	(3.41)	(3.25)	(3.06)	(2.66)
16 ครั้งขึ้นไป (3.41)		0.1558	0.3468*	0.7423*
11-15 ครั้ง (3.25)			0.1911	0.5865*
3-10 ครั้ง (3.06)				0.3954*
ต่ำกว่า 3 ครั้ง (2.66)				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 41 ผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไปมีความพร้อมด้านการเงินการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 10 ครั้งลงไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือน 11-15 ครั้ง และ 3-10 ครั้งมีความพร้อมด้านการเงินการลงทุนสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าต่อเดือนต่ำกว่า 3 ครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนในระดับอื่น ๆ มีความพร้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 1.2.6 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้
นำเข้าที่มีวิธีการขนส่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 42 การวิเคราะห์ความแปรปรวนความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้า
ที่มีวิธีการขนส่งแตกต่างกัน

ปัจจัย	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ด้านความรู้ความเข้าใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.470	2	1.735	2.694	0.069
	ภายในกลุ่ม	236.998	368	0.644		
	รวม	240.469	370			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.524	2	0.762	0.863	0.423
	ภายในกลุ่ม	324.968	368	0.883		
	รวม	326.492	370			
ด้านการเงินและการลงทุน	ระหว่างกลุ่ม	1.525	2	0.762	0.837	0.434
	ภายในกลุ่ม	335.001	368	0.910		
	รวม	336.525	370			

จากตารางที่ 42 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ
ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าที่มีวิธีการขนส่งแตกต่างกันมีความแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 1.2.7 ความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าที่ผ่านพิธีการศุลกากรด้วยหน่วยงานตนเองมีต่อการจ้างตัวแทนออกของ

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ของผู้นำเข้าระหว่างการผ่านศุลกากรด้วยหน่วยงานตนเองและการจ้างตัวแทนออกของ

ปัจจัยความพร้อม	ความพร้อม				ค่าสถิติที่ใช้	
	$\bar{X}$		S.D.		t	p-value
	หน่วยงานตนเอง	จ้างตัวแทน	หน่วยงานตนเอง	จ้างตัวแทน		
ด้านความรู้และความเข้าใจ	3.37	3.03	0.85	0.76	3.76	0.000*
ด้านบุคลากร	3.30	2.61	0.94	0.86	6.85	0.000*
ด้านการเงินการลงทุน	3.38	2.98	0.90	0.95	3.74	0.000*

จากตารางที่ 43 ปัจจัยความพร้อมในการนำระบบ EDI ทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินการลงทุนของผู้นำเข้าในการผ่านศุลกากรด้วยหน่วยงานตนเองและจ้างตัวแทนออกของแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีผลสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนธุรกิจ และความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรของผู้นำเข้าของไทย

2 เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรระหว่างผู้นำเข้าของไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางธุรกิจแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรเป็นผู้ประกอบการที่นำสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาจัดจำหน่ายในประเทศไทย หรือนำสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำการส่งต่อไปยังประเทศอื่น ๆ โดยผ่านพิธีการต่าง ๆ ของศุลกากรของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเลือกมาจากการนำสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด 6 ประเภทแรกในปี พ.ศ. 2546 โดยวิธีคำนวณตามตารางสำเร็จรูปของเทโร ยามาเน จำนวน 370 คน

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีทั้งหมด 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางธุรกิจ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) รวมจำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร โดยแบ่งความพร้อมออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ	รวม 8 ข้อ
2. ความพร้อมด้านบุคลากร	รวม 5 ข้อ
3. ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน	รวม 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร มีลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-end Questionnaire)

การทดลองใช้เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้นำเข้าที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรแอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Reliability Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8377 ผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยัง

กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ จำนวน 420 ฉบับระหว่างวันที่ 21-25 มิถุนายน พุทธศักราช 2547 และกำหนดรับคืนภายในวันที่ 16 กรกฎาคม พุทธศักราช 2547 โดยได้รับคืนมาทั้งสิ้น 371 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88 ของแบบสอบถามทั้งหมด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) สถิติทดสอบที (t-test Statistic) สถิติทดสอบเอฟ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 371 รายประกอบด้วยเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานในตำแหน่งพนักงานกระจายตามส่วนงาน/ฝ่ายต่าง ๆ มีอายุงานไม่เกิน 5 ปี รายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน มีทักษะคอมพิวเตอร์เล็กน้อย
2. จำนวนตัวอย่างส่วนมากอยู่ในธุรกิจขนาด 21 ล้านบาทขึ้นไป ดำเนินธุรกิจประเภทเคมีภัณฑ์ มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป มียอดขายต่ำกว่า 25 ล้านบาทต่อปี นำเข้าสินค้าอยู่ในช่วง 3-10 ครั้งต่อเดือน ใช้วิธีการขนส่งด้วยเรือ Container โดยจ้างตัวแทนออกของในการผ่านพิธีการศุลกากร
3. ผู้นำเข้ามีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรในระดับปานกลาง ในปัจจัยย่อยพบว่าผู้นำเข้าที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสาร และใช้อีเมล (E-mail) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอีกทางหนึ่งมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ส่วนผู้นำเข้าที่มีปัจจัยย่อยอื่น ๆ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง
4. ถ้าผู้นำเข้ามีความพร้อมทั้ง 3 ด้าน คือด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุน ผู้นำเข้าส่วนมากจะนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรเพราะมีความสะดวก รวดเร็วและเป็นการพัฒนาธุรกิจให้ดีขึ้น ส่วนผู้นำเข้าส่วนน้อยที่ไม่นำระบบ EDI มาใช้เพราะการจ้างตัวแทนออกของมีความสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการใช้ระบบ EDI แต่ในภาพรวมพบว่าผู้นำเข้าส่วนมากจะยังคงใช้ตัวแทนออกของต่อไป เพราะตัวแทนออกของมีความชำนาญในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากร ส่วนผู้นำเข้าส่วนน้อยที่ไม่ใช้ตัวแทนออกของต่อไปเพราะผู้นำเข้าสามารถดำเนินการได้เองและเป็นการลดขั้นตอนต่าง ๆ ลง และสาเหตุที่ระบบ EDI ยังใช้ไม่สมบูรณ์แบบเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ และการให้ความรู้ในเรื่อง EDI
5. ผู้นำเข้าทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีอายุ ตำแหน่ง อายุงาน รายได้แตกต่างกันมีความพร้อมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

6. ผู้นำเข้าที่มีการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้นำเข้าที่มีการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี ส่วนผู้นำเข้าที่ทำงานในส่วนงานด้านธุรการมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจต่ำกว่าผู้นำเข้าที่ทำงานในส่วนงานด้านบริหาร การจัดซื้อ และส่วนงานด้านอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

7. ผู้นำเข้าที่ไม่ถนัดในทักษะคอมพิวเตอร์มีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ระดับอื่น ๆ ทุกระดับ ส่วนผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์มากมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนสูงกว่าผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์ถนัดเป็นอย่างดี และไม่ถนัด และผู้นำเข้าที่มีทักษะคอมพิวเตอร์เล็กน้อยมีความพร้อมสูงกว่าผู้นำเข้าที่ไม่ถนัดการใช้คอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

8. ผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจต่ำกว่า 5 ล้านบาทมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจอื่น ๆ ทุกระดับ และมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีขนาดธุรกิจตั้งแต่ระดับ 11 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

9. ผู้นำเข้าสินค้าประเภทเครื่องไฟฟ้ามีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าสินค้าประเภทแผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

10. ผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปมีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในช่วงต่าง ๆ ตั้งแต่ 15 ปีลงมา และผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ 11-15 ปีมีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจสูงกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปีและ 6-10 ปีมีความพร้อมด้านบุคลากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจไม่เกิน 5 ปีมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

11. ผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปีต่ำกว่า 25 ล้านบาทมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจและด้านบุคลากรในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มียอดขาย 25-50 ล้านบาท มีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนต่ำกว่าผู้นำเข้าที่มียอดขายต่อปี 101 ล้านบาทขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

12. ผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนตั้งแต่ 16 ครั้งขึ้นไปมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจและด้านบุคลากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ 15 ครั้งลงมา และมีความพร้อมด้านการเงินและการลงทุนสูงกว่าผู้นำเข้าที่นำเข้าสินค้าต่อเดือนตั้งแต่ 16 ครั้งลงมา ส่วนผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือน 11-15 ครั้งและ 3-10 ครั้งมีความพร้อมด้านความรู้ความเข้าใจ

และด้านการเงินและการลงทุนสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือนต่ำกว่า 3 ครั้ง และผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าสินค้าต่อเดือน 3-10 ครั้งมีความพร้อมด้านบุคลากรสูงกว่าผู้นำเข้าที่มียอดนำเข้าต่อเดือน 11-15 ครั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

13. ผู้นำเข้าที่มีวิธีการขนส่งและวิธีการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกันมีความพร้อมทั้งด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

ในการวิจัยความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรนั้น ปัจจัยความพร้อมในการวิจัยนี้ประกอบไปด้วยปัจจัยย่อย ๆ 3 ปัจจัย คือ ด้านความรู้และความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงินและการลงทุน ผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุงาน รายได้ ยกเว้นระดับการศึกษาและส่วนงาน/ฝ่าย จะมีระดับความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนระดับการศึกษา พบว่าผู้นำเข้าที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปจะมีความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัย ‘Impact Evaluation of EDI Policy : A Stakeholder Approach’ ของ Janet Maneenak (2544) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา มีความสนใจในการนำระบบ EDI มาใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในขณะที่เดียวกันผู้นำเข้าที่ทำงานอยู่ในส่วนงานธุรการมีความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจต่ำกว่าผู้ทำงานอยู่ในฝ่ายบริหาร การจัดซื้อ และส่วนงานอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุของปัญหาในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เป็นการสอดคล้องกับผลการศึกษา “แนวทางการพัฒนากฎหมายแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย” ของ เลอสรุ ธนสุกาญจน์ และคณะ (2537) พบว่า ปัญหาบุคลากรในองค์กร โดยเฉพาะในส่วนของผู้บริหารและพนักงาน ไม่สนใจหรือไม่ยอมรับการใช้ระบบ EDI ระหว่างหน่วยงาน

2. ผู้นำเข้าที่มีปัจจัยส่วนธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย ขนาดธุรกิจ สินค้า ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ ยอดขายต่อปี ความถี่ในการนำเข้า วิธีการขนส่ง และวิธีการผ่านพิธีการศุลกากร จะมีระดับความพร้อมในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ คือ มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้ที่นำเข้าสินค้าด้วยความถี่ต่ำกว่า 3 ครั้งต่อเดือน จะมีความพร้อมในระดับน้อย ซึ่งแตกต่างกับผลการวิจัยของ Janet Maneenak (2544) ที่พบว่า ความสนใจของผู้ประกอบการขนาดเล็กมีระดับปานกลาง ในขณะที่ความสนใจของผู้ประกอบการขนาดปานกลางถึงระดับใหญ่มีระดับสูงถึงสูงมาก

3. จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนน้อยกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (จำนวนร้อยละ 45.8) มีความประสงค์ที่จะนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่ไม่นำระบบ EDI มาใช้ก็เพราะการจ้างตัวแทนออกของมีความสะดวก และเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าการใช้ระบบ EDI ซึ่งสอดคล้องกับคำยืนยันของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรในการสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พุทธศักราช 2547 ว่า จำนวนผู้นำเข้าที่ใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากรมีเพียง 2,100 รายเท่านั้น และสอดคล้องกับผลวิจัยของฉัฐพร วงศ์วัฒนะเดช และคณะ เรื่อง “การศึกษาทัศนคติและปริมาณความต้องการที่มีต่อการใช้ศูนย์กระจายสินค้าในธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อย” (2545) ซึ่งพบว่า ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็กส่วนใหญ่มากถึง 86.5% ที่ไม่มีระบบคอมพิวเตอร์ด้านการขนส่งและการจัดการสินค้า (EDI) จะมีกิจการเพียง 13.5% เท่านั้นที่มี EDI แต่ไม่มีรายใดที่มีการเชื่อมต่อกับ Supplier นอกจากนั้น ผลการสำรวจยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่ง (จำนวนร้อยละ 52.0) ยังคงมีความประสงค์ที่จะใช้ตัวแทนออกของต่อไปในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรแม้ว่ากรมศุลกากรจะยกเลิกการผ่านพิธีการศุลกากรแบบดั้งเดิม (Manual) และให้ใช้ระบบ EDI เพียงวิธีเดียว โดยเหตุผลส่วนใหญ่ที่ใช้ตัวแทนออกของก็เพราะตัวแทนออกของมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากร

4. จากการวิจัยพบว่า เหตุผลส่วนใหญ่ที่ผู้นำเข้าไม่ได้นำระบบ EDI มาใช้อย่างสมบูรณ์แบบ เพราะยังขาดความรู้ในเรื่อง EDI บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเข้ามีความรู้ดีกว่าการใช้ EDI เป็นเรื่องยุ่งยากมากกว่าการใช้ตัวแทนออกของ และบริษัทยังไม่พร้อมที่จะลงทุนทั้งในด้านอุปกรณ์และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเลอสรร ธนสุการญจน์และคณะ (พ.ศ. 2538) ที่พบว่า แม้การนำระบบ EDI มาใช้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อองค์กรต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังมีข้อถกเถียงหรือความลังเลของผู้บริหารในองค์กรต่าง ๆ อย่างมาก โดยพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายอย่าง เช่น ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนระบบการบริหารงานภายใน บุคลากรไม่มีความรู้เพียงพอ ผู้บริหารระดับสูงไม่สนใจหรือไม่มี Commitment อย่างชัดเจน มีการต่อต้านจากพนักงาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรสามารถนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาพบว่า ผู้นำเข้าส่วนมากยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ได้ตระหนักถึงผลประโยชน์ของการใช้ระบบ EDI เท่าที่ควร ซึ่งอาจจะเกิดจากองค์กรในภาคเอกชนที่ไม่ได้ให้การสนับสนุนพนักงานในการเรียนรู้เทคโนโลยีและวิธีการใช้งานของระบบนี้อย่างจริงจัง นอกจากนั้นหน่วยงานในภาครัฐ เช่น การสื่อสารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ให้บริการในการเชื่อมโยงรับ/ส่งข้อมูล (Gateway) และบริษัทเทรคสยามซึ่งเป็นองค์กรที่ร่วมทุนระหว่างรัฐบาลและเอกชนทำหน้าที่ให้บริการ

EDI หรือเรียกว่า EDI VAN (Value Added Network Provider) ก็ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์จุดดีและประโยชน์ของระบบ EDI อย่างเพียงพอ และไม่ได้มีการส่งเสริมให้มีการจัดการอบรม (Training) วิธีการใช้ EDI เพื่อให้พนักงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงาน จึงทำให้ผู้นำเข้าขาดความกระตือรือร้นในการนำระบบนี้มาใช้ในหน่วยงานของตน เพราะฉะนั้น หน่วยงานของรัฐและผู้ให้บริการ EDI จึงต้องประชาสัมพันธ์ระบบ EDI ให้กว้างขวางและเสนอหลักสูตรอบรมให้แก่เอกชนโดยไม่คิดค่าบริการ ในขณะเดียวกัน หน่วยงานของเอกชนก็ควรที่จะสนับสนุนให้พนักงานของตนเข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ระบบ EDI โดยจัดพนักงานในฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกเข้าฝึกอบรมเพื่อให้พนักงานสามารถปรับตัวเข้ากับวิธีการทำงานด้วยระบบการถ่ายโอนข้อมูลในเครือข่าย Electronic Data Transfer within Network

2. ผลการสำรวจพบว่า ผู้นำเข้าส่วนใหญ่ยังพึงพอใจที่จะใช้ตัวแทนออกของต่อไป และผู้ตอบแบบสอบถามน้อยกว่าครึ่งที่พร้อมที่จะเปลี่ยนมาใช้ระบบ EDI และในช่วงที่ทำวิทยานิพนธ์นี้ มีผู้นำเข้าทั่วประเทศเพียงสองพันกว่ารายที่ใช้ระบบ EDI หน่วยงานของรัฐจึงควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ระบบ EDI ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย จุดประสงค์หลักของการใช้ระบบ EDI คือการแลกเปลี่ยนเอกสารธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงานในแบบไร้กระดาษ หรือที่เรียกกันว่า Paperless Trading แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว ขั้นตอนการผ่านพิธีการและตรวจปล่อยสินค้านำเข้า ผู้นำเข้ายังคงต้องนำเอกสารตัวจริงไปที่ฝ่ายพิธีการเพื่อตรวจสอบ ทำให้ผู้นำเข้าโดยเฉพาะผู้บริหารชั้นสูงหรือเจ้าของกิจการไม่เข้าใจเหตุผลที่จะต้องเปลี่ยนระบบจากการจ้างตัวแทนออกของมาเป็นระบบ EDI เมื่อขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรก็ยังคงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนัก และยังคงต้องใช้เวลาเหมือนเดิม โดยเฉพาะเวลาที่ต้องเจรจากับเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรในช่วงตรวจเอกสาร เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงต้องพยายามจัดขั้นตอนที่ต้องใช้เอกสารตัวจริงด้วยการออกกฎหมายรองรับการใช้ EDI เพื่อให้เอกสาร EDI สามารถใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในช่วงที่ทำการวิจัย ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรองรับหรือควบคุมการให้บริการ EDI โดยเฉพาะ จึงควรที่จะมีการวิจัยซ้ำในเรื่องนี้ หลังจากที่รัฐบาลได้ออกกฎหมายรองรับเรียบร้อยแล้ว เพื่อศึกษาการพัฒนาและความก้าวหน้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กรมอุตสาหกรรม ฝ่ายคอมพิวเตอร์. การใช้อีดีไอในงานอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมอุตสาหกรรม, 2543

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ศูนย์พัฒนาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. กรอบนโยบาย

พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2543

เลอสรร ธนสุกาญจน์. แนวทางการพัฒนากฎหมายแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, (ม.ป.ป.)

วารสาร

ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน). “ซัพพลายเชน : กลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน” รายงานเศรษฐกิจรายเดือน. กรกฎาคม 2543

พัชรินทร์ กาญจนจิตติวัฒน์. “ภาพลักษณ์ใหม่...กรมอุตสาหกรรมไทย มุมมองกรมอุตสาหกรรมไทยกับระบบ EDI”. *Industrial Technology Review*. สิงหาคม 2544

ลิตธา พงษ์ศักดิ์. “การปรับเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ : กลยุทธ์เพื่อความสำเร็จ” สาร NECTEC ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ฉบับที่ 42. กันยายน - ตุลาคม 2544

อุทัย ดวงสูงเนิน และคนอื่น ๆ. “การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยสื่ออีดีไอกับกรมอุตสาหกรรม” รายงานข่าวกรมอุตสาหกรรม. มีนาคม 2543

หนังสือพิมพ์

ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ. “1 ปี (กว่า) กับกฎหมายธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์” กรุงเทพฯ ธุรกิจ.

12 เมษายน 2546

สุชา ชันแสง. “ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา EDI ในประเทศไทย” ประชาชาติธุรกิจ.

24 เมษายน 2546

อินเทอร์เน็ต

กระทรวงพาณิชย์. “แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบข้อมูลเศรษฐกิจการค้าของกระทรวงพาณิชย์” ๑๑ เมษายน ๒๕๔๖ http://www.moc.go.th/cio/lastitp_3y_1.htm.

แก้วตา นาคเจริญ. “EDI และกฎหมายเกี่ยวข้องกับ EDI” <http://nunok.hypermart.net/ecom/edi.htm> .

ภาษาอังกฤษ

Books

Bayles, Deborah L. **E-Commerce Logistics & Fulfillment**. N.J. : Prentice Hall, Inc., 2001.

Czinkota, Michael R., Ronkainen, Ilkka A., and Moffett, Michael H. **International Business**. 5th ed., Florida : Harcourt Brace & Company, 1999.

Choi, Soon-Yong, Stahl, Dale O., and Whinston, Andrew B. **The Economics of Electronic Commerce**. Indianapolis : Macmillan Technical Publishing, 1997.

Porter, Michael E. **Competitive Advantage of the Nation**. 1st Free Press ed., New York : Simon & Schuster Inc., 1990.

Simchi-Levi, David, Kaminsky, Philip, and Simchi-Levi, Edith. **Managing the Supply Chain**. New York : McGraw-Hill Companies, 2004.

Smith, Adam. **The Wealth of Nations**. Classic ed., New York : Random House, Inc., 2003.

Wood, Donald F., Barone, Anthony P., Murphy, Paul R., and Wardlow, Daniel L. **International Logistics**. 2nd ed., New York : American Management Association, 2002

Journals

Boonchanya, Pichest. “The Future Scenarios for E-Commerce in Thailand”. **Bangkok International Trade & Exhibition Center**, November 23, 2000.

Cox, Benita, and Ghoneim, Sherine. “Electronic Data Interchange (EDI) and Trade Facilitation : Best Practice and Lessons from Experience”. **The Management School Imperial College for Science, Technology and Medicine**. 2000.

Kurokawa, Susumu, and Rassameethes, Bordin. “EDI Performance in the Automotive Supply Chain”.
International Journal Technology Management, Mar/Apr., 2000.

Researches

Chua Khoon Hui and colleagues. “Adoption of Electronic Commerce by the Small and Medium Enterprises for Business-to-Business Dealings” Applied Research Project for the degree of Bachelor of Accountancy/Bachelor of Business, Nanyang Technological University.

Janet Maneenak. “Impact Evaluation of EDI Policy : A Stakeholder Approach” Ph.D research computer Science, California State University.

Internet

Asian Technology Information Program. “Electronic Data Interchange (EDI) in Japan”. February 27, 1998. <http://www.atip.org/public/atip.reports.98/atip98.014r.html> .

Korea Customs Service. “Customs Automation”. **Welcome to Korea Customs Service.**
<http://www.customs.go.kr/hp/homepage/eng/PRAS18.htm> .

Parayno JR., Guillermo L. “Electronic Data Interchange Project”. **96th Founding Anniversary of the Bureau of Customs.** <http://www.customs.gov.ph/html/data.html> .

Raman, Kripa. “It’s a Technology Hold-up”. **The Hindu Group of Publications**, September 2001.
<http://www.blonnet.com/businessline/ew/2001/09/19/stories/> .

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
เรื่อง การศึกษาความพร้อมของผู้นำเข้าในการใช้ระบบ EDI
ในการผ่านพิธีการศุลกากร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสอบถามและผู้นำเข้า

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ด้านหน้าคำตอบที่ท่านเลือก

ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 เพศ

- ชาย หญิง

1.2 อายุ

- ไม่เกิน 30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี
 51 ปีขึ้นไป

1.3 การศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ตำแหน่ง

- เจ้าของ ผู้บริหาร พนักงาน
 อื่น ๆ.....

1.5 ส่วนงาน/ฝ่าย

- บริหาร จัดซื้อ การเงิน
 ชุรการ อื่น ๆ .....

1.6 อายุงาน

- ไม่เกิน 5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี
 16 ปีขึ้นไป

1.7 รายได้

- ต่ำกว่า 30,000 บาท 30-69,999 บาท 70,000 บาทขึ้นไป

1.8 ทักษะคอมพิวเตอร์

- ไม่ถนัด มีทักษะเล็กน้อย มีทักษะมาก
 ถนัดเป็นอย่างดี

ข้อมูลทางธุรกิจ

1.9 บริษัทของท่านมีทุนจดทะเบียนเท่าไร?

- ต่ำกว่า 5 ล้านบาท   5-10 ล้านบาท   11-20 ล้านบาท
 21 ล้านบาทขึ้นไป

1.10 บริษัทของท่านทำธุรกิจประเภทใด?

- เครื่องไฟฟ้าและส่วนประกอบ   เครื่องจักรกลใช้ในอุตสาหกรรม
 น้ำมันดิบ/น้ำมันสำเร็จรูป   เคมีภัณฑ์
 แผงวงจรไฟฟ้า   เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์

1.11 บริษัทของท่านดำเนินธุรกิจมานานเท่าไร?

- ไม่เกิน 5 ปี   6-10 ปี   11-15 ปี
 16 ปีขึ้นไป

1.12 บริษัทของท่านมียอดขายต่อปีเท่าไร?

- ต่ำกว่า 25 ล้านบาท   25-50 ล้านบาท   51-100 ล้านบาท
 101 ล้านบาทขึ้นไป

1.13 บริษัทของท่านนำเข้าสินค้าเดือนละกี่ครั้ง?

- ต่ำกว่า 3 ครั้ง   3-10 ครั้ง   11-15 ครั้ง
 16 ครั้งขึ้นไป

1.14 ส่วนใหญ่แล้ว บริษัทของท่านใช้วิธีการขนส่งแบบไหนในการนำเข้าสินค้า?

- เรือ Container   เรือ Break Bulk   เครื่องบิน

1.15 บริษัทของท่านดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วย

- หน่วยงานของตนเอง   การจ้างแหล่งภายนอก (ตัวแทนออกของ)

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในคำตอบที่ท่านเลือกตามความคิดเห็นของท่าน

ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความพร้อมด้านความรู้และความเข้าใจ					
2.1 บริษัทของท่านใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ					
2.2 บริษัทของท่านใช้อินเตอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสารอีกทางหนึ่ง					
2.3 บริษัทของท่านใช้ E-Mail เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารอีกทางหนึ่ง					
2.4 บริษัทของท่านเคยติดต่อหรือได้รับการติดต่อจากผู้ให้บริการ EDI หรือเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเกี่ยวกับข้อมูลของระบบ EDI					
2.5 บริษัทของท่านมีข้อมูลหรือติดตามข่าวสารเกี่ยวกับธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์หรือธุรกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การโอนเงินชำระเจ้าหนี้ผ่านธนาคารทางอิเล็กทรอนิกส์					
2.6 บริษัทของท่านมีข้อมูลหรือติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการร่างกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศหลายฉบับซึ่งคุ้มครองการทำธุรกรรมผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์					
2.7 บริษัทของท่านได้ใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากรอยู่แล้ว					
2.8 บริษัทของท่านได้ใช้ระบบ EDI กับงานประเภทอื่นของบริษัทอยู่แล้ว เช่น การออกใบสั่งซื้อ การยืนยันใบสั่งซื้อ การโอนเงินผ่านธนาคารด้วยอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ					

ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความพร้อมด้านบุคลากร					
2.9 บริษัทของท่านมีบุคลากรซึ่งมีความชำนาญและมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์					
2.10 บริษัทของท่านเคยส่งพนักงานเข้ารับการฝึกอบรมหรือร่วมสัมมนาเกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้กับงานในองค์กร					
2.11 บริษัทของท่านมีบุคลากรซึ่งมีประสบการณ์ในงานที่ใช้ระบบ EDI					
2.12 ท่านหรือบุคลากรในบริษัทของท่านเคยเสนอต่อฝ่ายบริหารหรือผู้มีอำนาจของบริษัทให้นำระบบ EDI มาใช้กับงานในฝ่ายต่าง ๆ ของบริษัท					
2.13 ถ้ารัฐบาลมีนโยบายยกเลิกการผ่านพิธีการศุลกากรแบบเดิมโดยให้เปลี่ยนเป็นระบบ EDI ท่านคิดว่าบริษัทของท่านพร้อมที่จะดำเนินการผ่านพิธีการทางศุลกากรด้วยหน่วยงานของตนเองแทนที่จะจ้างแหล่งภายนอก					

ความพร้อมของผู้นำเข้าในการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความพร้อมด้านการเงินและการลงทุน					
2.14 บริษัทของท่านได้สังเกตเห็นผลประโยชน์ของการใช้ระบบ EDI และสามารถลงทุนซื้ออุปกรณ์และ Software ได้ทันที					
2.15 บริษัทของท่านพร้อมที่จะใช้ระบบ EDI กับงานในฝ่ายต่าง ๆ ของบริษัทเพราะมีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ครบอยู่แล้ว เพียงลงทุนอีกเล็กน้อยเพื่อซื้อ Software					
2.16 บริษัทของท่านไม่มีนโยบายที่จะดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยหน่วยงานของตนเอง เพราะต้นทุนการจ้างแหล่งภายนอกถูกกว่าและยุ่งยากน้อยกว่า					
2.17 เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว บริษัทของท่านมีความพร้อมที่จะนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร					

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากร

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของท่าน ในคำถามต่อไปนี้

1) ท่านคิดว่า ถ้าบริษัทของท่านมีความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านบุคลากร และด้านการเงิน บริษัทของท่านจะนำระบบ EDI มาใช้ในการผ่านพิธีการศุลกากรหรือไม่ เพราะเหตุใด?

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 (ต่อ)

2) ถ้ากรมศุลกากรมีนโยบายยกเลิกการผ่านพิธีการศุลกากรแบบดั้งเดิมและให้ใช้ระบบ EDI เพียงวิธีเดียวเท่านั้น ท่านคิดว่าท่านยังต้องใช้ตัวแทนออกของในการดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรต่อไปหรือไม่ เพราะเหตุใด?

.....

.....

.....

.....

.....

3) เมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2546 ผู้นำเข้าในหลายประเทศแถบเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฮองกง และสิงคโปร์ ฯลฯ ได้หันมาใช้ระบบ EDI ในการผ่านพิธีการศุลกากรอย่างสมบูรณ์แบบ ท่านคิดว่าทำไมในประเทศไทย จึงมีผู้นำเข้าเพียง 2,000 รายที่ใช้ระบบนี้?

.....

.....

.....

.....

.....

.....